

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINLEVA ULICA 5. — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za tuzemstvo: 15.20 L.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in tuzemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Topniški boji pri Solumu

Ponovni letalski napadi na Malto — Na področju pri Agedabiji nič posebnega

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 7. januarja naslednje 584. vojno poročilo:
Včeraj ni bilo nič posebnega na področju pri Agedabiji.
Siloviti topniški boji proti našim postojankam na odseku pri Solumu-Halfaji.
Neugodne vremenske razmere so močno otežile delovanje letalskih sil v Cirenaiki in Sredozemlju.
Naši oddelki pa so kljub temu na kraj-

ših razdaljah z uspehom bili kolone sovražne mehaniziranih sredstev, med katerimi je bilo mnogo zažganih. Ponovni napadi italijanskega in nemškega letalstva na naprave na Malto.

Neko sovražno letalo, ki je poskušalo prodrati nad Sirakuzo, je tamkajšnja protiletalska obramba z dobro pomejenim izstrelkom zažela, nakar je pristalo na polotoku Magnisi (južno Auguste). Oba podoficirja posadke sta bila ujeta.

Nemško vojno poročilo

Pri Jevpatoriji izkrcane sovjetske čete uničene — Sovražni vdor na srednjem odseku zavržen — Učinkoviti letalski napadi

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 7. jan. Vrhovno poveljnišvo nemških oboroženih sil je objavilo danes naslednje vojno poročilo:

Na Krimu so bile z naglim prijemom v trdovratnih uličnih bojih uničene sovražne sile, ki so se izkrcale pod zaščito vojnih ladij v Jevpatoriji. Manjša skupina sil, ki se je izkrcala južnozapadno od Feodosije, je bila razbita od rumunskih oddelkov. Skupine nemških bojnih, strmoglavskih in lovskih letal so učinkovito napadale sovjetske sile, ki so se izkrcavale na Krimu, ter njihove zveze z zaledjem po Črnem morju.

Na srednjem in severnem odseku vzhodnega bojišča so se tudi včeraj ob popoldnevu mrazu izjalovili številni sovražni napadi. Na področju severovzhodno od Harkova je bil krajevni vdor sovražnika v naše črte s protinapadom odpravljen. Pri tem sta bila uničena dva sovjetska bataljona.

Ob vzhodni obali Anglije je bila z bombami potopljena neka 4000-tonska tovorna ladja, v neki večji industrijski objekt pa je tresčile več bomb.

V severni Afriki ni bilo nikakih važnejših bojov. Nemška bojna letala so učinkovito napadla britanska letališča v Marmariki in na otoku Malto.

Berlin, 8. jan. s. Neki nemški pehotni četi je uspelo zavzeti v osrednjem odseku fronte in kljub žilavemu odporu močnejših sovjetskih sil neki most na neki važni prometni točki. Akcija je uspela kljub težkim terenskim prilikam potem, ko je nemški pehoti uspelo prečkati širok proti-

tankovski jarek. V sledečih akcijah so Nemci napadli in razpršili sovjetsko kolo, ki je pustila na terenu 28 topov.

Finsko poročilo

Helsinki, 8. jan. s. Dnevno poročilo o operacijah pravi, da je v zadnjih 24 urah sovražnik obnovil svoje napade v južnem delu fronte v vzhodni Kareliji. Finske sile se naprej uničujejo sovjetske oddelke, ki jim je uspelo prodrati v prve črte. V odseku vzhodno od Karhumakija in v odseku Stalinovega kanala, je prišlo do obojestranskega zapornega ognja. V ostalih odsekih je položaj nespremenjen.

Junaška smrt nemškega generala

Berlin, 8. jan. s. General Georg Braun, poveljnik neke brandenburške divizije, je padel na vzhodni fronti v zadnjih dneh decembra, ko je eksplodiral ob njem sovražna mina. General Braun je poveljeval pehotni diviziji v pohodu na Francijo ter se je udeležil hudih in zmagovitih bojov na Mosci. Njegova divizija je bila med prvimi, ki so dosegle na vzhodni fronti in ob pričetku ofenzive je prodrli rusko mejo severno od Lvova. Nato je s svojimi četami prečkali Dnjepr severno od Kijeva ter se sodelovali v veliki uničevalni bitki vzhodno od tega mesta ter napredovali proti vzhodu. Njegova divizija je kmalu nato zavzela Poltavo in veliko industrijsko mesto Harkov.

Ozadje Edenovih razgovorov v Moskvi in nameravanega obiska Stalina v Washingtonu

Berlin, 8. jan. s. »Politično-diplomatska korespondenca« piše, da je londonski list »Times« vsem obsegu pretolmačil Edenove izjave o potrebi popolnega sporazuma med Veliko Britanijo in Sovjetsko unijo. List je med drugim zapisal, da se bo treba z Moskvijo dogovoriti glede sredstev in poti, po kateri bo treba v bodoče stopati, ako se hoče zgraditi novo, mirno Evropo. V vsakem primeru bosta morali po pisanju londonskega lista samo Anglija in Rusija prevzeti nase to skrb za bodočo ureditev Evrope, o čemer je treba že med vojno razmišljati in so k temu pozvani tako britanski kakor ruski državniki. Da ne bo nobenega dvoma, je treba opozoriti, da je pred to novo ureditvijo v načrtu popolno uničenje ne le nemške vojaške sile, tem-

več sploh vojaške sile vseh onih narodov, ki po stilizaciji atlantskega programa »ogrožajo ali bi mogle ogrožati te narode«. Tako je, zaključuje nemška »Politično-diplomatska korespondenca«, sankcionirana angleška izjava na škodo Evrope.

Atene, 8. jan. s. List »Athinaica« Nea« piše v zvezi z Edenovim obiskom v Moskvi in z napovedanim Stalinovim obiskom v Washingtonu med drugim: Vsa ta potovanja odkrivajo načrte demoplutokracije, ki bi hotela izročiti Kremlu usodo starodavnega in slavnega evropskega kontinenta, ki je bil od nekdaj plamenica človeške civilizacije. Na srečo pa zaključuje list svoj komentar, sta sila osti budno na straži kot čuvarici ne le njihovi varnosti, temveč tudi evropske civilizacije.

Vloga Albanije

Rim, 8. jan. s. Ob priliki prve izjave tednika »Tempo« v albanski je grof Clano napisal članek, v katerem opisuje postopek in razvoj unije med Italijo in Albanijo, upoštevajoč tudi njeno funkcijo v novi Evropi, ki bo nastala po borbi naših oboroženih narodov.

Zima v Turčiji

Ankara, 8. jan. s. Železniške zveze so prekinjene skoraj v vsej Turčiji zaradi snežnih zametov. Sneži se vedno, Minister za promet je poslal več tisoč delavcev na proge, da bi vzpostavili čimprej mogoče železniške zveze za normalni promet.

Božična amnestija v Bolgariji

Sofija, 8. jan. s. Kralj Boris je za pravoslavni božič pomislil 264 kaznjencev, ki so bili kaznovani za navadne zločine. Pomilostitev je izključevala politične kaznjence.

Omejitev za žide v Bolgariji

Sofija, 8. jan. s. Ministrski svet je odredil, da tisti žide, ki so ohranili pravico vršiti trgovino ali se nečati s proizvodnjo, ne morejo na novo začeti nobenega takšnega delovanja niti spremeniti značaja svojih podjetij ali razširiti z nakupom drugih nepremičnin ali blaga ki bi pripadalo židovskim podjetjem in likvidaciji.

Obnovite naročnino!

JAPONSKO PRODİRANJE NA MALAJI

Japonske čete so dosegle nove važne uspehe — Angleži priznavajo, da je položaj izredno resen

Tokio, 8. jan. s. Imperialni glavni stan obvešča, da so japonske sile, ki so zasedle Brunej, naslednjega dne popolnoma zasedle otok Laguan ob ustju reke Brunej ter zdaj razširjajo prizorišče svojih operacij. Energična bojna akcija je bila izvedena v ozkem področju med Perakom in državo Selangor po japonskih silah, ki so še nadalje zožile obkoljevanje angleških čet.

Tokio, 8. jan. s. Agencija Domej doznava z nekega japonskega oporišča na malajskem bojišču, da se britanske oborožene sile pod silovitim pritiskom japonskih čet ki prihajajo iz Kuantana, v neredu umikajo v smeri proti Jahoru. Letalsko oporišče v Kuantu, ki leži kakih 6 km južno mesta in ki predstavlja poslednjo britansko utrdbo na vzhodni obali Malajskega polotoka na Jahoru, je bila zasedena v ponedeljek zvečer.

so ameriška in angleška oporišča, zlasti letalska v vzhodni Aziji. Vedoč, da na to vprašanje nihče nikoli ne bo odgovoril, javlja »Daily Mail«, da takih oporišč ni in da prav zaradi pomanjkanja teh dosega Japonci svoje svoje uspehe. Singapur je skoraj popolnoma obkrožen. Obroč se raztega od Indokine do Hongkonga, od Filipinov, Sarawaka in Penanga do Tajske. Potreben je samo še padec Sumatre za zaključitev obroča. Anglija in Amerika bosta verjetno premagali Japonsko, toda za to bo potrebno mnogo časa. Med tem bo verjetno Japonska imela svobodne roke. Zaradi tega moramo biti pripravljeni na vesti o nadaljnjih porazih na otokih v Tihem Oceanu.

Pomorska bitka

Saigon, 8. jan. s. Po vesteh radia v San Franciscu je prišlo do pomorske bitke med dvema ameriškim oklopnicama in japonskimi rušilci, 600 milj od Mindanaua. Ena izmed ameriških oklopnice naj bi bila potopljena druga pa poškodovana. V bitki so sodelovala tudi letala. Radijska postaja v San Franciscu pravi, da gre za ameriški oklopnici »New Mexico« in »Mississippi«, ki so ju japonske pomorske edince izsledile, ko sta pluli v Port Darwin in ju zapletle v borbo.

Kje je ameriška mornarica?

Bangkok, 8. jan. s. Odsotnost ameriške mornarice v južnih morjih, kjer so te dni potekale srđite borbe, zbujajo pozornost in žalosti tudi singapurski radio. V jutranji oddaji je singapurski radio ponavljal vprašanje, kje je ameriška mornarica. Zakaj ne pride v Kitajsko morje. Isti radio je poročal, da se je enotni medzvezniški glavni stan za vzhodno Azijo pod vodstvom generala Wavella nastanil v Bataviji, glavnem mestu Nizozemske Indije. Doznava se tudi, da so japonske eskadrole predvčerajšnjim ponovno silno bombardirale letališče v Rangoonu.

Japonski uspehi

Tokio, 8. jan. s. »Japan Times« Advertiser« piše o petih japonskih zmagah na Havajskih otokih Guam, Wakeu, v Hongkongu in Manilli in zatrjuje, da so te zmage v enem mesecu spremenile svet. Pred enim mesecem je Japonska začela osvoboditi vzhodno Azijo. List omenja glavne dogodke, ki so se zgodili v tem kratkem času, predvsem uničenje ameriške mornarice v Pacifiku, ki je predstavljala vso ameriško moč na Tihem Oceanu, pa je bila ta moč za dolgo časa strta z enim samim udarcem. Uničena je bila tudi angleška mornarica v vzhodni Aziji, s čimer so zaščitena japonska veta na malajsko fronto in onemogočena je sleherni direktna pomoč Singapuru. Padec Hongkonga pomeni konec stoletne angleške premoči na Kitajskem in je vir veselja za vse, ki si žele svobodo azijskih na-

Bridko priznanje

Rim, 8. jan. s. Današnji jutranji komentar londonskega radia o vojaškem položaju na Malajskem polotoku se je takole glasil: Položaj na Malajskem polotoku je zelo težak. Izgubljamo zelo na terenu. Skušnje, pred katerimi smo se znašli v Malaji in ki nas še čakajo, so zelo trpke.

Tokio, 8. jan. s. Angleška vlada priznava, da so se imperialne čete v zapadnem Malajskem polotoku umaknile v odsek Malake, 300 km severovzhodno od Singapura. List »Jomiuri« doznava s te fronte da se japonske prednje straže z mehaniziranimi oddelki ob sodelovanju letalstva, zsledujoč angleške sile vzdolž vzhodne obale polotoka, dosegle mejo področja Jahore, kjer pritiskajo na nasprotnika brez odmora in mu onemogočajo, da bi se reorganiziral.

Angleške nade

Bangkok, 8. jan. s. Vrhovni poveljnik enotnega poveljstva na jugozapadnem pacifiškem področju je ob svojem slovesu dejal med drugim, da se utegne položaj še poslabšati, dokler ne nastopi popoln preokret. Pripomnil pa je, da ta preokret ne bo mogoč naenkrat nastopiti. Naša prva naloga bo podobna oni, ki jo je morala rešiti Velika Britanija na srednjem vzhodu po zrušenju Francije, to se pravi, da bomo vztrajali z razpoložljivimi silami, dokler ne bomo mogli zbrati drugih, da izvedemo udarec. Ne glede na to, da Wavellova aluzija na zrušenje Francije zelo diši po Pearl Harboru in Manilli, je vprašanje, ali bo general Wavell še imel čas in možnost, da zbere zadostne sile za napovedani udarec.

Uprava Manile

Manila, 8. jan. s. Glavni stan japonskih oboroženih sil javlja, da je bil z včerajšnjim dnevom dosežen sporazum glede vojaškega in civilnega upravljanja področja Manile. V zameno za sprejete japonske zahteve je poveljništvo dalo sledeče koncesije vladi in meščanom Manile: Priznanje čina vseh mestnih uradnikov, jamstvo za varnost meščanov in njih imetja, verska svoboda, priznanje obstoječih zakonov in krajevnih običajev razen v posebnih primerih, ko so v nasprotju z novim položajem, ki je nastal z vojno.

Rooseveltove napovedi

Z ogromnimi finančnimi žrtvami hoče izvesti ogromno oborožitev, a šele prihodnje leto

Rim, 8. jan. s. Govor predsednika Roosevelta v kongresu v bistvu ni nič drugega ko naznanilo ogromnega oborožitvenega načrta za prihodnja leta, da se ustvarijo potrebna sredstva za Ameriko in Anglijo ter za njune večje ali manjše satelite, da bi bili kos vojaški moči trojnega pakta. Ta moč, je rekel Roosevelt, je ogromna in naša naloga je težka. Pripravljeni moramo biti na dolgo, hudo in drago vojno. Mogoče je, da bomo doživeli nadaljnje poraze. Moramo torej pospešiti naše oboroževanje, kajti časa nimamo mnogo in podvzete je težko. Ko je ponovil svoj priljubljen predmet o nekih načrtih za svetovno gospodarstvo sil osi, je moral Roosevelt priznati, da je pričetek medkontinentalnega konflikta, ki ga je on hotel in izzval, prinesel Ameriki mnoge bridkosti in ji zadal zelo hude udarce. Med največje bridkosti je naštel na primer neuspeh svojega načrta za izkrcanje enega milijona ljudi na tisoč ladij na Filipinskih otokih. Glede proizvodnje orožja je razložil vrsto teoretičnih števil, ki so v razmerju z Rooseveltovimi načrti o izjalovljenem izkrcanju na Filipinih. V 12 mesecih mora Amerika zgraditi 125.000 letal, 75.000 tankov, 35.000 topov in 10 milijonov ton ladjevja, in to od 1. januarja do 31. decembra 1943. Za to proizvodnjo bodo morale Zedinjene države porabiti 56 milijard dolarjev ob popolni prepovedi uporabljanja železnega gradiva za civilne potrebe. Glede skupnega vodstva vojne je Roosevelt omenjal konferenco v Washingtonu, Cingkingu in v Moskvi naznanil nadaljnjo vrsto konferenc. Povedal je tudi, da bodo morali ameriške sile poslati na angleški otok in domala tudi v druge kraje po vsem svetu. Demantirajoč svoje prejšnje hujskaške propagandne izjave, je Roosevelt nato zardel, da se ni bati nobenega napada na Ameriko in da bi mogla samo kakšna samomorilska eskadrija doseči kako točko ameriške obale. Kar so Zedinjene države doslej stvarne storile v teku vojne, Roosevelt ni mogel primerjati temu, kar so dosegli Japonci, razen odpora na otoku Wake pred padcem. Z astronomskih števil, ki nedoločene bodočnosti je prezident razprav-

ljal na dolgo o epizodi 400 strelcev, ki so se nekaj dni upirali japonskim napadom na otok Wake.

Amerika se pripravlja na okupacijo Anglije

Berlin, 8. jan. s. Potem ko je uničil sestavo angleškega imperija z gospodarskim anektiranjem Kanade in pripravljajoč se vojaško anektirati Avstralijo, je Roosevelt vsiljivo naznanil svetu svoj predlog za zasedbo angleških otokov, da bi dokončno zasužnil Anglijo židovski diktaturi v New Yorku. »Nachtausgabe« meni, da je bistvo prezidentovega naznanila v tem, da bodo severnoameriške pomorske in letalske sile ter kopne sile poslane v Anglijo. Končni cilj Rooseveltove politike, podčrtava list, je bilo vedno podjarmljenje angleškega imperija z Londono vred in ukazovanje nad njim ne samo na političnem in gospodarskem področju, temveč tudi v vojaškem pogledu. Churchill se bo vrnil v angleško prestolnico kot popolni vazal Bele hiše. »Nachtausgabe« pripisuje veliko važnost tudi temu, da je Roosevelt dopovedal, da morajo Zedinjene države računati s časom. S tem je obenem priznal, da so uspehi, ki so jih dosegle sile osi in Japonci, mnogo bolj odločilni ko borbeno moč, ki to bodo severnoameriške industrije lahko nakopile v bodočnosti. Jasnno je da Roosevelt ne ve, kako bi mogli zavezni zmagati v vojni. Edinc stvarno dejstvo je, da se bo moral severnoameriški narod podvreči ogromnim finančnim žrtvam. Da bi javno mnenje laže pogostilo vse grenke pilule, se je Roosevelt zatekel, kakor je bilo pričakovati k mnogim lažem in med njimi je gotovo najbolj nesramna ta, da je Japonska napadla Zedinjene države.

Bern, 8. jan. s. Ulster bo prvo ozemlje, ki ga bodo zasedli Američani. S tega področja bodo evakuirane angleške čete, da bo prišlo pod zaščito Rooseveltovih čet. Gre v ostalem za prvi korak zasedbe Anglije, kajti po poročilih londonskega dopisnika lista »Neuer Zürcher Zeitung« bo nato prišla na vrsto zasedba škotske.

Tokio, 8. jan. s. Hude izgube, ki so bile zadane sovražnemu letalstvu, olajšujejo naloge japonskih sil, ki operirajo na Malajskem polotoku in na Filipinih, kjer so bili doseženi novi bistveni uspehi nad umikajočimi se sovražniki. Na Malajskem polotoku so japonske sile, ki se naprej pritiskajo na Kualo Lumpur in na Selangor, zasedle celotno področje Kampara. Japonske sile, ki so zasedle Kuantan, so prisilile angleške sile k umiku na celotnem področju severno od reke Pahang.

Tokio, 8. jan. s. Listi poročajo z Malajskega polotoka, da se nadaljuje japonsko napredovanje. Japonske čete, ki so prišle iz Kuantanga, so dosegle 60 km južno severno obrežje reke Pahang, ne da bi naletele na sovražnika.

Na Filipinih

Tokio, 8. jan. s. Na otoku Luzonu so se nadaljevali napadi na ameriške sile, ki so se zakopale v jarku v utrdbi Mariveles. Na polotoku Batangas zadajajo mehanizirani oddelki ter letalstvo stalno izgube sovražnikov. Uradno poročilo pravi, da so japonski hidroavioni izvedli silen napad na otok Corregidor in na Marinelles ter so hudo poškodovali defenzivne naprave na otoku in na oporišču. V letalskih dvobojih je bilo sestreljenih 5 sovražnih letal.

Amerika je izgubila vsa svoja oporišča

Carigrad, 8. jan. s. List »Igda« podčrtava v analizi sedanjega vojaškega položaja na Pacifiku, da je Amerika izgubila vsa svoja pomorska oporišča v tem odseku in njena mornarica zaradi tega ne more biti aktivna. Za obnovitev delovanja te mornarice bi bila potrebna avstralska oporišča, ki pa niso bila ob pravem času primerno opremljena in bi trajalo dolgo, da bi jih usposobili za sprejemanje severnoameriške mornarice. Po nekaj več ko enem mesecu od pričetka sovražnosti so Japonci dosegli take uspehe, da je dvomljiva sleherni ofenzivna akcija s strani Amerike.

Ruski in angleški očitli

Rim, 8. jan. s. Angleški tisk s slabo voljo ugotavlja, da stvari ne gredo dobro v Aziji. »Manchester Guardian« polemizira s »Pravdo«, ker je objavila članek novinarja Zanevskija, v katerem piše, da Manile ne bi smeli proglasiti za odprto mesto. V obrambi se je sledilo Petainovi taktiki. Manila bi se lahko oprlala. Nasprotno postopanje je bilo dejanje figarstva. »Daily Telegraph« piše, da je članek »Pravda« naredil v Zedinjenih državah najslabši vtis, kajti Američani niso pričakovali tako trpke kritike od boljševiških prijateljev. List pravi, da se Američani že od pričetka vojne vprašujejo, zakaj Rusija ne dovoli ameriškim letalom, da bi operirali s sibirskimi oporišči. V ostalem tudi Angleži niso zadovoljni z Američani. »Daily Mail« piše, da nima smisla delati si iluzije in da je Filipinom usojeno, da padejo v japonske roke ter se vrašuje, kje je ameriška mornarica Pacifika. List bi tudi rad vedel, kje

Političen umor v Franciji

Vichy, 8. jan. d. Dosedanja preiskava o smrti šefa kabineta francoskega notranjega ministrstva Paringauxa je, kakor kaže, dokazala, da je bil Paringaux verjetno ubit s kladivom. Smrt je nastopila najbrže zaradi udarca po glavi. V nadaljnji preiskavi, so dognali, da je Paringaux potoval v prvem razredu lokalnega vlaka, v katerega je vstopil v mestu Troyes. Glede na to, da je bil pokojnik zelo močne konstitucije, je moral napad nanj izvršiti več oseb.

Vtis v Berlinu

Berlin, 8. jan. s. Skrivnostni smrti šefa kabineta v notranjem ministru vichyske vlade Paringauxa pripisujejo v tukajšnjih političnih krogih izredno velik pomen tudi zaradi dejstva, ker spravljajo v anglosaškem svetu to smrt v zvezi s terorističnimi in sabotažnimi dejanji, izzvanimi zaradi politike, ki jo je pokojni šef kabineta vodil skupno s francoskim notranjim ministrom Pucheuom za sodelovanje z Nemčijo.

Zaposlitev v Nemčiji

Berlin, 8. jan. s. V zadnjem poročilu Trgovske zbornice v Berlinu je objavljen članek o zaposlenih židovskih silah. Ob koncu septembra leta 1941 je bilo zaposlenih v proizvodnji 24 milijonov delavcev in sicer 14 milijonov in 600.000 moških ter 9 milijonov 400 tisoč žensk. Vsteti so tuji delavci, ne pa vojni ujetniki. Tujih delavcev je bilo v istem mesecu nad 2 milijona, vojnih ujetnikov pa 1 milijon 600 tisoč, katerih polovica je bila zaposlena v poljedelstvu. Od pričetka vojne je bilo zaposlenih v proizvodnji okrog en milijon žensk.

Najeta in poplačana posojila

so pretekli mesec dosegla znesek 2.5 milijona lir — Najvišji posojili sta bili izplačani Ljudski tiskarni in Uršulinskemu samostanu

Ljubljana, 8. januarja. Zabeležili smo že, da je v zadnjih mesecih, kar je postala večina denarnih zavodov zopet docela likvidnih, veliko zanimanje za posojila. Kljub časom, ki nedvomno niso primerni za najemanje večjih gradbenih posojil, je interesov za gotovino veliko. Tako je bilo že v mesecu oktobru vpisanih v zemljiško knjigo hipotek za 2.3 milijona, v novembru pa za okroglo 2 milijona lir. Večina tega denarja tudi trenutno bržkone ni namenjena za investicije, pač pa si ljudje, ki so se znašli v težavnem položaju, z njim iz prihrankov prejšnjih let, ki so jih spremenili v nepremičnine, pomagajo preko največjih trenutnih težav.

V decembru so ljubljanski denarni zavodi dovolili napram prejšnjim mesecem sicer manjše število posojil, vendar je skupna vsota le malo nižja kot v oktobru (2.23 milijona lir). K tej bilanci pa sta med 23 v zemljiško knjigo vpisanimi posojili pripomogli zlasti dve, ki daleč presagata ostale.

Zadolžila se je Ljudska tiskarna in knjigarna, družba z o. z., ki je najela pri Hranilnici ljubljanske pokrajine posojilo v višini 1.750.000 lir. Pogodba, ki sta jo v imenu družbe podpisala kot predsednik dr. Alojzij Oda in tajnik Anton Čadež, pravi, da je družba za varnost posojila dovolila vpis hipoteke na svoje nepremičnine v kat. obč. Poljanskem predmestju in v Kapucinskem predmestju.

Manjši znesek si je izposodil Uršulinski samostan, kakor pravi pogodba, za zidanje nove uršulinske gimnazije s pravico javnosti. Sestre so posojilo 280.000 lir na jelo pri istem denarnem zavodu kot Ljudska tiskarna in knjigarna ter bodo zanj plačevale 7% obresti. Pogodbo, ki jo je

odobril škofijski ordinarijat, sta podpisali provincijalna in hišna prednica.

Vsa ostala posojila, vpisana v zemljiško knjigo v zadnjih dveh tretjinah decembra, so manjši zneski, ki le redko preokrogajo 10.000 lir. Edini večji znesek, ki je bil hipotekno zavarovan, pa izvira iz dedne terjatve.

Hipotekno zavarovana posojila so se v zadnjem tromesečju preteklega leta gibala takole:

	Število danih posojil znes. v milij. lir	Skupni znes. v milij. lir
oktober	59	2.3
november	50	2.0
december	23	2.2
skupno	132	6.5

Skupno je torej bilo v zadnjem tromesečju preteklega leta najetih 132 posojil v višini 6.5 milijona lir.

V enakem razdobju pa je bilo, kakor smo že večkrat zabeležili, poplačanih in v zemljiški knjigi izbranih mnogo posojil starejšega datuma. V decembru je v vna za poplačevanje posojil napram prejšnjim mesecem nekoliko popustila. Skupno je bilo ukinjenih zastavnih pravic 27, za znesek 334.400 lir. Zadnje tromesečje preteklega leta daje naslednjo sliko gibanja izbrisov:

	Število izbranih posojil znes. v milij. lir	Skupni znes. v milij. lir
oktober	85	3.2
november	60	1.65
december	27	0.3
skupno	172	5.15

Skupno je bilo torej v zadnjem tromesečju preteklega leta izbranih 172 hipotek za 5.15 milijona lir. V tej vsoti niso vštete cesije, niti razne druge zemljiško-knjižne zaznambe za posojila, ki se bodo šele najela in podobno.

Ne verjamemo fiziki —

na tramvaju — Ko te pomandraj pred vrati tramvaja

Ljubljana, 8. januarja. Če smo že kdaj kaj silili o fiziki in njenih zakonih, smo, seveda, vse zdavnaj pozabili. Sicer ji pa ne kaže verjeti. Ljubljanci na svojem tramvaju preizkusili res praktično nekaj fizikalnih zakonov in ne morejo reči, da drže stara dognanja učnjakov.

Predvsem pri nas nihče ne verjeti, da na enem in istem mestu ni prostora za dva telesa. Fizika uči, da eno in isto mesto lahko zavzema le eno telo. Na našem tramvaju je pa ta fizikalni zakon brez vsakega ugleda. Težko je reči, če ga je kdo kdaj upošteval. Zlasti zadnje čase, ko so meščani pozabili rabiti noge, bi naj bil tramvaj po njihovem mnenju brezno brez vsake omejitve. Nobenega problema ni več, koliko ljudi lahko vstopi v tramvaj: treba se je le riniti v to gmozo teles, ki se včasih spreminja celo v kašo, treba je vrtati, plezati, suvati, se plaziti, prerivati, mlati z čečnikom, brcati in — fizikalni zakon odpove. Tramvaj se polni in polni, a tistim, ki stoje pred njegovimi vrati, se še vedno ne zdi poln. Vsek se hoče vsaj priprečiti, če je res voz že poln in če ni vsaj še zanj prostora. Le notri, le notri! Tramvaju že pokajo obisti, ljudem rebra, dežniki, svinečki in nalivna peresa v žepih. Zdi se, da so ljudje izgubili težnost — zopet je odpovedala fizika! — plavajo v zraku, odnosno drug na drugem in love sapo kakor ribe na suhem.

Ko smo v Ljubljani dobili nove tramvajske vozove, bolj moderne od prvih, smo si jih pošteno ogledali. Skoraj teden dni smo hodili okrog njih in seveda smo jih tudi preizkusili v vožnji. Tedaj smo lahko tudi opazili v vozovih emajlirane tablice z napisom, koliko sedežev in stojšč je v vozu. Ali so še v tramvaju vedno ti napis, menda nihče ne ve. Vsaj ne opazi jih nihče in ne izvaja posledic. Glavno so komolci in da se vsi hočemo hkrati peljati. Ne verjamemo, da tudi stopnice niso prostor, stojšče ali vsaj višiče. Če se pričneš na

stopnice, je zanesljivo, da se boš peljal. Če boš obvisel na vozu ali obelzel na cesti, je končno vseeno. Nedavno je nekdo odkril, da se je mogoče peljati tudi na tramvajski repici, na vzvzemnem členu, ki služi za priklapljanje vozov. Zajahal je tisti pomol in — vozi! Tramvaj je v resnici tudi kljub tej izredni obtežitvi vlekel in menda je bilo vse srečno.

Pred tednom pa ni bilo vse srečno. Zgodilo se je pred »Emonco«. Tam je najhujša bitka za pripisane in nepripisane prostore v tramvaju. Včasih je naskok tako silovit, da se tramvaj maje kakor čoln na morju in je nevarnost, da ga bodo prevrnili. Poslej bi kazalo spremeniti rek, da so ljudje natlačeni kakor silniki v sodu, temveč, da so silniki natlačeni kakor Ljubljanci v tramvaju. Tedaj je bil posebno ljut naskok na tramvaj. Pred nebeškimi vrati in niti pred peklenimi najbrž ni bilo še nikdar tako tesno. Bilo je res kakor v bitki. Silili smo tudi bojne krike in na tleh je ležala žrtve (druge žrtve so se dušile v vozu). Toda, da nekdo leži na tleh pri vratih, niti nihče ni opazil; kdo bi se oziral na takšno malenkost! Končno se je pa vendar izkazalo, da so tla čudno vegasta in tlakovana s človeškim telesom. Na srečo je bila gospa primerno »tapecirana«, da ni pozabila dihati pod petami ugodnega občinstva. Le stokala je, kolikor so ji še dale sile, iskala je čevlje, ki so ji padli nekam pod tramvaj in prestrašena je ugotavljala, da so ji potniki stopali tudi v zep plašča, ter da so ji kratkotalno raztrgali obleko, kakor da jo je napadla tropa psov. Nesrečnica je morala iskati v pragozdu nog in čevljev še torbico in drobiž, ki se je razsipal iz nje.

In moralni nauk? Ponoviti bi bilo treba le besede revizorja, ki je bil priča tega dogodka. Dejal je približno: — Obžalujem, gospa! Zai, mi ne moremo odgovorjati! Pripišite tem divjakom! Opisthe, kar se vam je zgodilo, če vam bodo hoteli objaviti. Klanjam se!

Nadaljnja pojasnila k racionirani prodaji tekstilnega blaga

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino je 29. decembra z okrožnico izdal nadaljnja pojasnila k racionirani prodaji oblačilnih in tekstilnih predmetov.

Otroške oblačilne nakaznice

Okrožnica pojasnjuje, da se ne sme izdati oblačilna izkaznica za višji starostni razred otrokom, ki v času veljavnosti izkaznice (od 1. nov. 1941 do 1. nov. 1942) prestopijo iz enega starostnega razreda v drugega. Po nabedi o navodilih za racionirano prodajo tekstilnih izdelkov, oblačilnih predmetov in obutve z dne 8. nov. 1941 (Službeni list št. 90), se za otroke pod 1 letom ne izdajajo oblačilne izkaznice. Otroci, ki v času od 1. novembra 1941 do 1. novembra 1942 doživijo prvo leto starosti, se sme izdati nakaznica »za otroke, toda pred izdajo je treba odrezati ustrezajoče število odrezkov, in sicer po 6 odrezkov z arabskimi števkami za vsak cel mesec, računajoč od 1. novembra 1941 do dneva, ko otrok dopolni prvo leto, in po 5 odrezkov z rimskimi števkami in 1 odrezek s črkami za vsako celo dvomesečje. Za otroke, ki so n. pr. rojeni v decembru 1940 in so v decembru 1941 dopolnili 1 leto, se odreže 5 odrezkov z arabskimi števkami, toda noben odrezek z rimskimi števkami in črkami. Za otroke, ki dopolnijo prvo leto starosti v letošnjem januarju, pa se odreže 12 odrezkov z arabskimi števkami, 5 odrezkov z rimskimi števkami in 1 odrezek s črkami. Tako pridržane odrezke shrani občina, ki izda izkaznico.

Kako se dobe delovne obleke

Razne vrste, podjetja in organizacije se obračajo na Trgovinsko-industrijsko zbornico s prošnjo, naj bi se jim izdali nakupni boni za obleke, halje, delovne čevlje itd. za njihove nameščenice na podlagi člena 16. navedbe Visokega komisariata o navodilih za racionirano prodajo tekstilnih izdelkov z dne 8. novembra 1941. Okrožnica sedaj po-

jasnjuje, da je namen določbe omenjenega člena 16., omogočiti delodajalcem nekaterih maloštevilnih kategorij industrije, da tudi v bodoče svojim delavcem, zaposlenim pri delu, ki zahteva izredno obrabo oblačil ali uporabo težke delovne obutve ali specialne obutve (škornjev iz gumij), da tudi v bodoče lahko nabavijo svojem delavcu take predmete. Naredba Visokega komisariata daje zbornici samo možnost, ugoditi prošnjam delodajalcev, in je ni tolmačiti tako, da se taki boni izdajajo za vse delavstvo, zlasti pa ne za kmetijsko delavstvo. Zato ni dopuščena širokogrudna razlaga, ki bi bila v nasprotju s celotnim sistemom racioniranja.

Nekaj splošnih pojasnil

Glede na stanje zalog trgovsko-industrijske zbornice ne sme izdajati nakupnih bonov za tkanine in prejo za izdelavo oblačil, ki naj bi se poslala bojevnikom in ujetnikom.

Osebam, ki so dodeljene kolonijam ali konfinacijskim krajem v smislu zakona ter osebam, ki so internirane med vojno v koncentracijskih taboriščih, se izdajo oblačilne izkaznice pod pogojem, da je dotična oseba vpisana v registru prebivalstva svojega prejšnjega bivališča. Izročitev izvrši občina, kjer se nahaja dotična oseba. Ta občina mora poročati o izvršeni izročitvi občini prejšnjega bivališča. Uprava, ki preskrbuje potrebne konfiniranice in interniranec, mora poskrbeti za uničenje ustrežajočih odrezkov nakaznic konfinirancev in internirancev.

Osebnostne oblačilne izkaznice je izročiti brez razlike agentom javne varnosti, gasilcem in dohodarstveni policiji, četudi so v vojašnicah. Poveljstva oddelkov agentov in gasilcev izročijo poimenovalni seznam kaserniranega personala občin, kjer je sedež oddelka, poveljstva finančne straže pa občin, kjer imajo sedež oddelki dohodarstvene policije.

Posebej za trgovce

Detaljisti-prodajalci racioniranih izdelkov ki imajo več prodajal, lahko oddajo svoje blago iz ene svoje prodajalne v drugo; pri tem morajo vršiti predpisana knjiženja obremenitve in razbremenitve, kakor je pri njih običajno ter bežično odnose opombe glede namembe ali porekla blaga.

Blago mora spremljati listek, v katerem je blago točno opisano in z navedbo, da so glavni podatki beleženi tudi v knjigi razbremenitve, da se tako omogoči potrebne kontrole.

V mnogih krajih, če že ne v vseh, je navada, da si majhni podeželski detaljisti nabavljajo svoje zaloge pri večjih detaljisti v mestu.

Sistem »bonov za dvig« prepušča tako način preskrbovanja, ker se boni more uporabiti le napram grosistom in producentom. Ker pa je potrebno, da se malim detaljistom pomaga in olajša delo, je sklenjeno, da se jim da možnost, da si nabavijo od trgovinsko-industrijske zbornice na

mesto »bonov za dvig«, ki so namenjeni le grosistom in producentom »nakupne boni« za odgovarjajoče število oddanih točk tako jih lahko uporabijo tudi pri drugih detaljisti.

Z okrožnicami Visokega Komisariata z dne 24. XI. 41 VIII. No. 4776-107, oddelek VI in z dne 5. XII. 41 VIII. No. 4776-150 toč. 5 so bila izdana navodila o izdaji dovoljenj za prevzem blaga, ki so ga trgovci in obrtniki naročili pred 31. X. 41.

Glede na težave v dobavljanju, ki so se pokazale zaradi prevoznih nedostatkov, je sklenjeno, da se zainteresiranim trgovcem omogoči, da si dajo pošiljati blago, za katero imajo navedeno dovoljenje, do a ne preko 31. jan. 1942; pri tem pa ostane v veljavi določba, da se po 31. dec. 41 ne bo izdalo nobeno dovoljenje več za prevzem blaga, ki je bilo naročeno pred 31. oktobrom 1941.

Nakupne torbe, ki so pripravljene z odrezki iz kože, so podvržene nakaznicam. Nasprotno odredbe so neveljavne.

Cenik za zelenjavo in sadje št. 8 veljaven od 6. januarja 1942-XX

Ljubljana, 8. januarja.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino določa na podlagi svoje navedbe št. 17 z dne 9. maja 1941-XIX naslednje cene v prodaji pri proizvajalcu ter pri trgovcu na debelo in drobno. Cene, ki so maksimalne, določajo v kategorični obliki mejo, za katero se morajo cene dejansko gibati pri kmetu oziroma pri trgovcih. Iz tega sledi, da je pač mogoče prodajati nižje, nikakor pa ne višje kakor po odrejeni ceni.

Cene, določene za kg (prva številka znači ceno na debelo, naslednja ceno v drobni prodaji):

Cesen 8.10, 9.10; korenje (rdeči korenček) 2.80, 3.20; karfiola 2.85, 3.45; čebula 2.20, 2.80; solata (endivija, zobjesta in navadna) 3, 3.50; radič 6.60, 7.40; zelena 2.85, 3.25; špinaca 4.30, 4.80; pomaranče I. skupine (Moro-Tarocco) I. vrste (2. vrste) 6.05 (5.30), 7.05 (6.15); pomaranče II. skupine (Sanguino-Sanguinella) I. vrste (2. vrste) 5.20 (4.70), 6.10 (5.50); pomaranče III. skupine (Biondo) I. vrsta (2. vrsta) 4.80 (4.45), 5.70 (5.15); fige suhe v celofanu 9.90, 10.95; fige suhe v košaricah 9.10, 10.50; limone za komad I. vrste 0.50, 0.55; limone za komad II. vrste 0.45, 0.50; jabolka I. vrste 5.95, 6.85; jabolka II. vrste 5.35, 6.15; mandarine I. vrste 4.85, 5.65; mandarine

II. vrste 4.45, 5.10; maroni I. vrste 6.20, 7.75; orehi Sorrento 13.45, 15.45; orehi italijanski navadni 11.50, 12.20; krompir domač pri kmetu 1, 1.30; krompir za seme »Bintje« 1.50; krompir za seme ostalih vrst 1.30.

I. Jabolka I. vrste so: Parmene, renetke, mošanjski, champagne, Grafensteiner, Deliziose, Morgenduft, Jonatan, Wagner, Star, Imperatore, Abbondanza, Sergeant, Annurche. 2. Pri označbi cen je pristaviti tudi vrsto blaga po kakovosti. Trgovci na debelo morajo izročiti kupcem račun z označbo blaga, vrste in enotne cene ter morajo tudi kupci zahtevati tak račun. 3. Cenik mora biti izvešen v prodajnih prostorih na dobro vidnem mestu in velja — izvezen domači krompir — le za uvoženo blago. Razume se brez tare. 4. Za domačo zelenjavo in sadje v Ljubljani v trgovini na drobno pa veljajo najvišje cene tedenskega mestnega tržnega cenika. 5. Okrajna načelstva lahko določijo še nižje cene od zgoraj navedenih, vsako zvišanje pa mora biti predhodno odobreno od Visokega komisariata. 6. Kršitelji tega cenika se kaznujejo po uredbi o cenah z dne 12. marca 1941 M. s. št. 358.

Ljubljana, dne 6. januarja 1942-XX.
Visoki Komisar:
Emilio Grazioli

Josip Stupica

Ljubljana, 8. januarja

Od svojih dragih in od slovenske javnosti se je večeraj v starosti skoraj 99 let poslovil ugledni ljubljanski trgovec in posestnik g. Josip Stupica.

Pokojni se je rodil leta 1873 v družini uglednega posestnika in dolgoletnega župana občine Vir pri Domžalah. Oče je že doma naučil svoje otroke trdega in samostojnega življenja. Sina Josipa je poslal v Ljubljano, da bi se izučil torbarske in sedlarske stroke, ko pa je mladi Josip v Ljubljani dovršil svoj uk, je odšel za nekaj časa še v tujino, da bi tam svoje znanje izpopolnil in postal zrel mož, ki bo v življenju lahko nekaj pomenil in dosegel. Ko se je pok. Josip Stupica kot odlični strokovnjak svoje stroke spet vrnil v Ljubljano, si je postavil lep dom v Slomškovi ulici in spletel svoje družinsko gnezdo, ki sta se mu v njem rodila dva otroka. Sreča v zakonu mu je dajala izpodbude, da je v svojem poslovnem življenju napredoval in postal kmalu ugleden obrtnik z velikim krogom iskrenih prijateljev in znancev. Pozneje je svojo obrt opustil in se posvetil trgovini. Tudi v tej stroki se je dobro uveljavil in začel znano trgovino z avtomobili, ki jo je izprva s svojo spretno roko in zdravim trgovskim razumom vodil sam, pozneje pa jo je prevzel njegov sin Josip.

Pok. Josipa Stupica je zlasti odlikovala njegova ljubezen do živali, ki je odlikala vsakega res plemenitega človeka. Zraven svojega doma v Slomškovi ulici si je uredil naravnost vzoren hlev za dirkalne konje, ki jim je posvečal največjo pozornost in ki se je z njimi tako rad udeleževal raznih dirk. S svojimi uspehi z dirkalnimi konji se je pok. Josip Stupica uveljavil tudi v našem športnem svetu, kjer je užival sloves iskrenega in izredno sposobnega športnika.

Pokojnega, ki si je v našem javnem življenju, čeravno zmerom skromen in skoraj neviden delavec, ustvaril lep položaj, bomo k večnemu počitku na pokopališču pri Sv. Križu spremili jutri popoldne ob 3. uri.

Vsi, ki so ga poznali kot iskrenega družabnika, ga bodo ohranili v najlepšem spominu, njegovim užaločenim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Pokojni Josip Stupica je kot človek, ki mu je bila zmerom prva zapoved ljubezen do svojega bližnjega, to tudi v polni meri zaslužil.

Zima se šele začneja?

Ljubljana, 8. januarja

Po vseh vremenskih komedijah zadnjega časa smo se končno dočakali — zime. Baje se zima šele začela začenja. Zdelo se nam je, da se je začela že ob koncu oktobra, ko smo dobili prvi sneg. Prvič je snežilo že 23. oktobra, pred vsemi sveti. 30. oktobra je pa zapadlo že približno 15 cm snega. Zima je nastopila že tedaj tako resno z vsemi prilastki, da smo se že sprijaznili z njo in nismo več pričakovali toplejšega vremena za delj časa.

Pozneje se je pa vreme še tolikokrat temeljito spreverilo, da smo kmalu pozabili na prvi sneg. O božiču smo pa celo obupavali; bili smo se, da v tej zimi sploh ne bomo več dobili poštnega mere snega. Novo leto se je začelo ob tako toplem vremenu, kakor da je že marec. Južno vreme je trajalo skoraj teden dni. Tudi večeraj je bilo še precej toplo, čeprav je že vlekla burja. V višjih zračnih plasteh je še prevladoval jug. Ob takšnem vremenu, ko se tepeta burja in jug, se pogosto skuha sneg. Če je burja močnejša, dobimo suh sneg, če se pa uveljavlja bolj jug, je sneg moker in dela škodo na brzojavah in te-

lefonskih napeljavah ter drevju. Večeraj je začel naletavati suh sneg. Zdelo se je, da se ne more posebno opogumiti: bil je redek in se ni mogel oprijeti. Toda blago je bilo dobro. Snežilo je še ponoči in davi je bila Ljubljana precej dobro pobejena. Snega sicer še ni toliko kakor bi si ga želeli za pošteno zimo, toda suh je in bo zato precej bolj izdaten. Razen tega je pa to šele prva pošiljka, bolj za vzorec. Snega bo najbrž dovolj za vse potrebe in tudi za vse neprimlik. Davi je še malo snega.

Prava zima s hujšim mrazom se bo oja še zdaj začela. Ko se bo zjasnilo, bo sele pritisli ostrejši mraz ob primerni snečni odeji. Ob koncu decembra je bilo na Dolenskem in Notranjskem mnogo bolj mraz kakor v Ljubljanski kotlini, ker so imeli tudi sneg. Tako je znašala n. pr. najnižja temperatura v Sodražici 30. decembra —23°. Vpad južnega zraka je zadržal pravi začetek zime doslej, odnosno njeno nadaljevanje: kjer so imeli sneg ob božiču, se je zima že začela tedaj, ob nastopu ostrejšega mraza. Sicer pa posebno hudo menda ne bo.

Podaljšane božične počitnice

Visoki komisariat je odredil, da se božični šolski odmor letos podaljša do včeraj, 18. januarja.

Ta odredba ne velja za one šole, ki so imele vsaj 14 dni manj pouka kakor ostale, ker šolski prostori niso bili na razpolago (bodisi da so vsaj 14 dni po 4. oktobru šele prišle s poukom ali pa ga vsaj za toliko prekinile).

Dogon klavne živine

Prehranjevalni zavod Visokega Komisariata za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu te-le dogone za klavno živino:

- torek, 13. t. m. v Žužemberku za govedo;
- 13. t. m. v Velikih Laščah za govedo in svinje;
- sreda, 14. t. m. v Novem mestu za govedo in svinje;
- 14. t. m. na Rakeku za govedo in svinje.

Iz Hrvaške

— Nove nemške ljudske šole. Namestnik prosvetnega ministra dr. Ratković je odredil, da se ustanove nove nemške ljudske šole v bosanskih krajih Gradiška in Leskovac ter v Ruku v okraju Požega in v Rudah pri Samoboru.

— Novi hrvatski poslanik. PoglavlNIK dr. Pavelić je imenoval dr. Stražničnega za pooblaščenega ministra in izrednega poslanika. Dr. Stražniček zavzema mesto novega hrvaškega poslanika. Pred ustanovitvijo neodvisne Hrvaške je bil nekaj časa poslanik bivše Jugoslavije v Haagu.

— Zbiranje toplega perila na Hrvatskem. Tudi hrvaško ministrstvo za državno obrambo je pokrenilo med prebivalstvom akcijo za zbiranje toplega perila za vojsko. Darovalci dobe posebna potrdila, na podlagi katerih bodo lahko dobavili novo toplo perilo.

— PoglavlNIK si je ogledal obmejno ozemlje. PoglavlNIK dr. Pavelić si je na silvestrovo ogledal v spremstvu italijanskega generala Oxilla ozemlje prejšnje vojaške meje. Prebivalstvo ga je povsod pristrčno pozdravljalo.

— Promet med Slovaško in Italijo. V začetku februarja se začne pogajanja o ureditvi prometa med Slovaško in Italijo, ki se bo razvijal v glavnem preko Hrvaške. Obravnavalo se bo tudi vprašanje direktne železniške tarife za promet med Hrvaško in Slovaško.

— V bodoče tudi obešanje. Dodatek k hrvaškemu kazenskem zakonu določa, da se bodo lahko v bodoče izvrševale smrtno kazni po odredbi pravosodnega ministra tudi z obešanjem. Doslej je bilo dovoljeno samo streljanje.

Dve nagradi za rojstvo dojenčkov

Z Ducevega sklada je Visoki Komisar podelil zakoncem Karlovšek Francu in Vili iz Šmarje 24, okraj Novo mesto ter zakoncem Langenfuš Leopoldu in Mariji iz Volake 7, občina Velike Lašče nagrado v znesku po 600 lir ob priliki rojstva dvojčkov.

Beleznica

KOLEDAR

Danes: Cetrtek, 8. januarja: Severin

DANAS NJE PRIREDITVE

Kino Matica: Železna krona

Kino Sloga: Vražji glas

Kino Union: Večna iluzija

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trn-

koczy ded., Mestni trg 4, Ustar, Se-

lenburgova ulica 7.

Naše gledališče

DRAMA

Cetrtek, 8. jan., ob 17.30: »Dom.« Red

Cetrtek.

Petek, 9. jan., ob 17.: »Hamlet.« Red B.

Sobota, 10. jan., ob 17.30: »Boter Andraž.«

Izven.

OPERA

Cetrtek, 8. jan.: Zaprtto. (Generalika.)

Petek, 9. jan., ob 17.: »Ples v Operi.«

(Opereta.) Premiera. Red Premierski.

Iz Novega mesta

— Ustnovitev poklicne gasilske čete. V Novem mestu je bila ustanovljena poklicna gasilska četa, katere vodstvo sta prevzela dva italijanska gasilca. Njima je dodeljenih 12 gasilcev iz raznih gasilskih čet novomeškega okraja. Za te gasilce je v dosedanjem gasilskem domu urejeno stanovanje in skupna hrana, poleg tega pa bodo vsi prejemali še stalne mesečne pade. Nova poklicna gasilska četa je že imela priložnost pokazati svoje delo ob velikem požaru, ki je izbruhnil v veliki skladiščni baraki v Bršljini 2. t. m. Škoda je ogromna in ni krita z zavarovalnico. Gasilci, niso mogli pogasiti požara, pač pa so ga omejili. Nevarnost je bila, predvsem za tovarno »Keramika«, stoječo v neposredni bližini. Ugodnemu vremenu, požitvornosti gasilcev in pomoči tujakih vojakov se je treba zahvaliti, da se požar ni razširil

Ljubljana pridobi lepo stanovanjsko četrto

z regulacijo Vodmata — Najboljša prometna zveza med kolodvorom in Mostami

Ljubljana, 8. januarja. Vodmat je manj popularen ljubljanski okraj. O njem bolj redko govorimo. Sicer je pa bil doslej zatišje, kamor valovi mestnega prometa in dogodkov niso segali. Vodmat je živel tiho svoje predmestno življenje. V resnici je ta okraj ohranil še mnoge predmestne značilnosti: bolj kakor nekateri drugi obodni okraj. Kakor Krakovo, je tudi to četrto mesto preraslo, tako da bi lahko govorili o predmestju predmestja: okraj Vodmata imamo namreč še eno predmestje — Moste.

Kje se začne Vodmat?

Ime Vodmat je začelo bledeti. Zdjati niti vsi domačini ne vedo, kje se začneja Vodmat in kje je meja med njim in Mostami. Ime Moste se je zdaj že razširilo tudi na del Vodmata. Tako govorimo, da gremo v Moste, čim prestopimo železnico na Zaloški cesti, kakor da se Vodmat tam že neha. Prejnjše čase so pa mnogi meščani mislili, da se Vodmat začneja šele pri železnici. V resnici ni prave meje med mestom in Vodmatom. Ko okoliške občine niso bile še priključene mestu, je bil Vodmat razpolovljen: polovica ga je spadala pod mošćansko občino, polovica pa pod mesto. Meja med mošćansko in ljubljansko občino je bila od podvoza do odcepa dolenske železnice, južna železnica naprej dolenska proga do vodmatskega mostu. Od mostu naprej je držala meja tik ob levem bregu Ljubljanice, približno do bivše prisilne delavnice. Meja med Vodmatom in ožjim mestnim ozemljem pa je bila sedanja Jegličeva in Šmartinska cesta na zahodni in Zaloška na južni. Te mestni del Vodmata je precej prostorn. Nekoliko manjšo površino je zavzemal Vodmat, ki je bil pod mešćansko občino. Prave Moste se začne šele pri karmeličankah ob Marenčičevi ulici.

Vodmatski trg

Vodmatski trg je še vedno bolj vaški kakor mestni. Podoben je vaškim trgom, kjer se zvečer zbira fantje ali kjer se odigravajo važnejši vaščanski dogodki. Hiše v okolici imajo še kmečki značaj. Blizu se vrtovi prebajajo v njive. Poti, ki drže na trg, so še delno ohranile značaj poljskih prehodov. Ime Stara pot je zgodovinsko. Toda Stara pot je še najbolj mestna. Drži vzdolž ženske bolnice in Leončiča, med največjimi poslopji okraja (če izvajamo veliko mestno stanovanjsko hišo na Jegličevi cesti). Nekoliko večja in lepša poslopja ima še Bohoričeva ulica. Omeniti je treba še mestno zavetišče v Japljevi ulici in Slajmerjev dom ob Zaloški cesti. Sicer pa prevladujejo manjše predmestne in kmečke hiše. Zemljišča so slabo izrabljena. Največ površine odrade na vrtove in njive. Ceste ne zavzemajo mnogo površine, že zato, ker so ozke sicer so pa precej številne.

Pošasen razvoj

Mnoge novejšje ljubljanske četrto so se hitreje razvile kakor Vodmat. Razvoj Vodmata ne bo še tako kmalu končan. Ta okraj se je razvijal kakor se razvijajo predmestne vasi, toda mnogo zemljišče je ostalo neizkoriščen, ko se je mesto že zdavnaj razširilo cele kilometre iz območja te četrto. Večjih regulacijskih del tu doslej še ni bilo. Ulice so ostale ozke in vijugaste. Glavne ceste, ki bi vezale središče z Vodmatom, prav za prav ni. Vodmat je nekakšna bariera med mestnim središčem in skrajnim vzhodnim delom mesta; promet se ne usmerja skozi, temveč ob njem, v glavnem po Zaloški in Šmartinski cesti. Prometna smer med kolodvorom in Mostami je zelo vijugasta. Promet se usmerja iz središča po tesni in vijugasti Sv. Petra cesti ali po Sv. Petra nasipu, če se voznik že raje ne odloči za Poljansko cesto. Zaloška cesta je zelo obremenjena, kar je tembolj občutno, ker je na nji tudi tramvajška proga. Od kolodvoza se promet usmerja po bivši Masarykovi cesti (zdaj Cesta soške divizije) pri podvozu so pa vozniki v dilemi, ali naj zavijejo na levo skozi podvoz in se pričnejo v Moste skozi Zeleno jamo, ali na desno in napravijo ovinek po Jegličevi ulici na Zaloško cesto. Naravnost skozi Vodmat ne morejo voziti, pa tudi po ovinkih jim ne kaže krizariti po Vodmatu, ker so vodmatske ceste ozke in vijugaste, voznik pa lahko zaide v zagato ter izgubi orientacijo. Tako je ostal Vodmat zatišje brez živahnijejšega prometa in tudi njegovih parcel meščani niso znali dovolj ceniti.

Prva večja regulacija

Zdaj se pa Vodmatu obeta prva večja regulacija, ki ne bo pomembna le zanj, temveč za vse mesto. Na mestnem tehničnem oddelku si posestniki lahko do 29. t. m. ogledajo načrt regulacije. Občina mora do sedaj sklopiti s njimi, kakor se bo lahko lotila dela, ki samo na sebi ne bi zahtevalo posebno velikih stroškov. Stroški pa bodo seveda kolikor toliko visoki za odkupe zemljišč. Pričakovati je treba, da bo prišlo kmalu do sporazuma z lastniki, ki se nedvomno zavedajo velikega pomena regulacije Vodmata. Zemljišča v Vodmatu bodo mnogo pridobila po regulaciji. V glavnem gre za razširitev in podaljšanje Jenkove ulice ki je prav za prav podaljšanje Ceste soške divizije. Jenkova ulica namreč drži v isti smeri kakor cesta ter ima torej pogoje, da postane glavna vodmatska cesta, ki bo vezala kolodvor z Mostami. Jenkova ulica je približno 200 m dolga. Podaljšati jo bo treba čez nezazidana zemljišča do Vodmatskega trga in tako bomo dobili ravno prometno smer od kolodvoza do Zaloške ceste. Podaljšek bo nad 200 m dolg. Razen tega bo treba še regulirati Vodmatski trg in Malenškovo ulico, ki leži med trgom in Zaloško cesto. Ta del nove prometne smeri je okrog 250 m dolg. Nova prometna smer bo torej približno tri četrte kilometra dolga. Jenkova ulica bo razširjena od 15 na 20 m. Zazidava je določena v vrstnem, nanol odprtem sistemu. Od kolodvoza do Zaloške ceste bo poslej približno poldrug kilometra poti. Pot bo skrajšana skoraj za tretjino, za 400 m.

Nova tramvajška proga

Nova cesta bo velikega pomena za izpolnitev tramvajškega prometa. Kakor druga vozila, mora tudi tramvaj voziti v velikih ovinkih med kolodvorom in Mostami. S tako zvano krožno progjo je bila pot sicer zelo skrajšana, kajti prejnjše čase je tramvaj vozil med kolodvorom in Mostami v velikem ovinku skozi središče mimo magistrata in glavne pošte. Tudi za tramvaj

bo po regulaciji Vodmata najkrajša pot po Jenkovi ulici. Tramvajška proga bo povsem ravna od Tyrševe do Zaloške ceste, torej skoraj 2 km. Od Šmartinske ceste se tla na vodmatsko stran nekoliko spuščajo in zato je tudi v začetku Jenkove ulice precej hud klanec. Po regulaciji bodo zmanjšali strmino, ki ne bo tako huda, da bi je tramvaj ne mogel zmagovati.

Druga regulacijska dela

Splošno regulacijo Vodmata bodo morali še za nekaj časa odložiti. Ob tej priliki nameravajo samo še regulirati podaljšek Rav-

nikarjeve ulice, ki leži med Jenkovo in Bohoričovo ulico. Podaljšek Ravnikarjeve ulice se zdaj lomi v kolenu in nima neposrednega stika s starejšim delom ulice na križišču Bohoričeve. Kdaj pozneje bo prišla na vrsto še Bolgarska ulica, ki bo najbrž tudi podaljšana proti Vodmatskemu trgu. Tako bodo sčasom opravičili kar je bilo pokvarjeno z nesmotnim razvojem tega predmestnega okraja. Vodmat bo postal lepa stanovanjska četrto in njegova vrednost bo zelo porasla v bližnji prihodnosti. Površina okrog pol kvadratnega kilometra bo mnogo bolj izrabljena kakor je bila doslej, kar bo koristilo vsemu mestu.

DNEVNE VESTI

— Razstava ljudskih tiskov in knjig s podobami, nastalih v času preporeda Lombardije. Grafični izdelki, nastali v času preporeda Lombardije doslej širšim krogu ljubiteljev umetnosti niso bili podrobneje znani. Središče za študij preporeda v Milanu je zato organiziralo posebno razstavo ljudskih tiskov in knjig s podobami, ki so nastali v času preporeda. Organizatorji se je v oddelku ljudskih tiskov posrečilo zbrati mnogo zanimivih izdelkov, ki bodo pokazali, kako je preporedo gibanje vplivalo nanje bodisi čez gre za tisk z nabožnimi ali posvetnimi nameni. Razstavljene bodo podobne svojiske tiska, lesorezi s tolmačenji, nabožne in posvetne knjige. V oddelku knjig s podobami bo razstavljenih cela vrsta vzorcev in izbrana kolekcija rezov, ki so se v tistem času komaj začeli uveljavljati, vendar pa so slogovno in tehnično dosegli že precejšnjo stopnjo.

— Najdba dragocene slike v Castelfrancu. Pred nekaj časa so v Castelfrancu našli staro sliko, ki je ležala na podstrešju podeželske hiše. Slika je bila umazana in prah, ki jo je pokrival na debelo, ni dopuščal ugotovitve, kaj predstavlja. Na podlagi nekaterih vidnih partij pa so tako ugotovili, da gre za dragoceno sliko, ki se potrdi kot pravičnega in občutljivega očiščevalnega in restavratorskega dela. Slika, ki očituje potezanje mojstrske roke, je izdelana v zelo živih barvah. Predstavlja mladenko, ki je ogrnjena s krasnim plaščem in ima na glavi vojvodsko krono. Njena drža je zelo ljubka, levico je naslonila na zemljevid, ki je ob njenem boku, z desnico pa drži prsi, iz katerih je na zemljevidu briznil curek mleka. Viden je tudi del viharne neba, pri njej postavljeno, zavito v mrak, pa je svojstveni lev sv. Marka. Alegorija, ki je na sliki upodobljena, je precej čudna: Benetke, gosposdarice in oplojevalke sveta. Sedaj se najditelj in restavratorji trudijo, da bi ugotovili ime slikarja, ki je naslikal to dragoceno sliko.

— Razvoj italijanske proizvodnje igra. Italijanska industrija, ki izdeluje igrače, je nastala l. 1870. Takrat je bila v Lombardiji ustanovljena prva tovarna, ki je izdelovala lutke. Od takrat se je ta delavnost zelo razvila in posamezni obrtniki so se specializirali. Napredek je očiten iz padca uvoza lutk in drugih igrač, ki so jih še l. 1929 uvozili za 5.130.000 lir. L. 1938 pa je uvoz dosegel vrednost samo 1.800.000 lir. Vojna delo te industrije ni mnogo prizadela. Omejena je samo uporaba kovin, ki ne smejo, tam kjer so resnično potrebne, presegati 15 odstotkov teže cele igrače. Letno smejo v ta namen uporabiti le do 40 ton kovinskega materiala.

— Uradni telefonski imenik za leto 1942. Poštno ravnanstvo objavlja, da se pripravljajo izdati telefonskega imenika za leto 1942 in da je zato treba vsaj do 15. januarja t. l. pisмено prijaviti vse spremembe, ki se nanašajo na besedilo in ki so nastale po zadnji izdaji imenika. Ako je bil kak vpis napačno natisnjen ali pa so bile med tem premenovane ulice, naj izvolijo prireditelji naročniki to sporočiti. Da ne bi bili v imeniku objavljeni tudi umrli naročniki, naj javijo svojci tudi eventualne take spremembe. Prav vsak naročnik brez izjeme pa mora poslati italijanski prevod njegovega vpisa. Za tretjo in četrto uvrstitev znaša pristojbina 10 Lir in se bo izterjala naknadno v gotovini. Vse te prijave naj naslovijo naročniki v Ljubljani na pošto ravnanstvo (Uredništvo telefonskega imenika), na deželi pa na pristojno pošto. Teh vlog zaenkrat ni treba kolkovati, ker se bo za tiste, ki so podvržene kolokvini, izterjala kolokovina naknadno. Pošlani se bodo pri pristojni pošti, v Ljubljani pa tudi telefonično na štev. 42-06.

— Proti zlorabam živilskih nakaznic. Ker so v neodvisni hrvatski državi ugotovili večje zlorabe z živilskimi in oblačilnimi nakaznicami, so delokrog naglih sodišč razširili, tako da spadajo zdaj pod njihovo sodstvo tudi vsi prestopki proti zakoniti uporabi živilskih in oblačilnih nakaznic. Da se hrvatska oblastva pri vsem tem ne šali, je dokaz primer banjaškega trgovca Marka Blaževića, ki je prodajal narodno moko namestu po 5.75 kun po 8 kun in bo zdaj za to svoje oduševstvo odgovarjal pred naglim sodiščem.

— Uradni odkupi klavne živine na Hrvaškem. Polobno, kakor je urejen nakup klavne živine v Ljubljanski pokrajini, bo zdaj urejen tudi v neodvisni hrvatski državi. Od novega leta dalje ima na Hrvaškem pravico do nakupa klavne živine samo Zvezna jedinica za promet z živino, ki je že imenovala v vsakem političnem okraju po 6 do 8 nakupovalcev. Mesarji in drugi zasebniki ne bodo več odslej na Hrvaškem smeli nakupovati klavno živino.

— Predpisi o legitimiranju kupcev. Kupujejo običnost se ponovno opozarja na naredbo Visokega komisarja z dne 9. oktobra 1941/XIX po kateri smejo trgovci prodajati porabnikom oblačilne predmete, tekstilno blago, obutev, stroje in kovinske predmete itd., samo, če pokažejo osebno izkaznico, ki jo izdajo pristojna oblastva po določbah, ki se izdajo kasneje. Začasno nadomestujejo osebno izkaznico tle izkazni o istovetnosti: članska izkaznica Nacionalne fašistične stranke, železniška legitimacija, osebna legitimacija, ki jih imajo državni civilni in vojaški uradniki, pokojniška knjižica teh uradnikov in njih dedičev, legitimacijska knjižica častnikov na razpoloženju, izkaznica, ki jo izdajajo

milicijska poveljstva svojim podrejenim, izkaznica rezervnih častnikov, orožni list, šoferska izkaznica, ki jo imajo vozači potniških avtomobilov, potni list, izdan italijanskim državljanom za potovanje v inozemstvo, potna dovolila, izdana po kvesturah Kraljevine italijanskim državljanom ali državljanom iz Ljubljanske pokrajine, poslovne knjižice, živilska nakaznica, začasna osebna izkaznica, izdana od občin. Združene trgovce Ljubljanske pokrajine prosimo ponovno kupujejo običnost, da obigovoli upoštevati gornje predpise pri takup blaga.

— Zagrebška mestna občina ima dvoje novih podjetij. Da bi povečala svoje dohodke, si je zagrebška mestna občina pridobila dvoje novih gospodarskih podjetij, in sicer opekarstvo v Kustošiji in termalno kopališče v Stubiških Toplicah. Proračun za novo zagrebško mestno opekarstvo izkazuje nekaj nad 33 milijonov kun dohodkov in nekaj manj izdatkov, proračun za Stubiške Toplice pa okoli 900.000 kun dohodkov in nekaj nad 600.000 kun izdatkov. Tudi proračuni ostalih zagrebških mestnih podjetij so precej uravnovošeni. Mestna elektrarna izkazuje v svojem proračunu za letošnje leto 147 milijonov kun dohodkov in 148 milijonov kun izdatkov, mestna plinarja pa 53 milijonov 500.000 kun dohodkov in približno toliko izdatkov. Skromnejši je proračun mestne vzpenjače, ki izkazuje 704.700 kun dohodkov in točno toliko izdatkov.

— Podražitev zagrebških dnevnikov. Zagrebški dnevniki in tudi osiješki »Hrvatski list« so z novim letom podražili naročnino, ki stane odslej za mesto, kjer list izhaja, mesečno 70 kun, če se dostavlja na dom, 61 kun pa, če naročniki list sami dvigajo v upravi. Za deželo znaša mesečna naročnina 70 kun, za državne in samoupravne uradnike pa v mestu in na deželi 30 kun mesečno. Naročnina za inozemstvo znaša zdaj za vse hrvatske liste mesečno 100 kun, za prekomorske dežele pa 120 kun.

— Tri nova hrvatska odlikovanja. S posebnimi zakonskimi odredbami državnega glavarja dr. Pavelića je dobila neodvisna hrvatska država tri nova odlikovanja. Prvo odlikovanje je »Kolajna glavarja Pavelića za hrabrost«, ki ima 4 razrede. Kolajna I. razreda je zlata in imajo njeni imetniki pravico do naziva »vitez«. Kolajna II. stopnje je srebrna, premera 40 mm, kolajna III. stopnje pa prav tako srebrna, premera 35 mm. Kolajna IV. stopnje je bronasta. Imetniki zlate in velike srebrne kolajne bodo prejeli posebno mesečno nagrado.

— Drugo novo hrvatsko odlikovanje je »Zelezni trolist«, ki je najvišje hrvatsko vojaško odlikovanje ter si ga lahko častniki in vojaški pridobe samo v vojni. Tuli to odlikovanje ima 4 razrede. Imetniki »Zeleznega trolista« I. in II. stopnje imajo pravico do naziva »vitez«. — Tretje novo, hrvatsko odlikovanje je »Kolajna krone kralja Zvonimira«, ki jo dr. Pavelić podeljuje v znak priznanja za zasluge za hrvatski narod in neodvisno hrvatsko državo. Deli se v veleodlikovanje, odlikovanje I. razreda z in brez zvezde, odlikovanje II. in III. stopnje ter v srebrno, bronasto in železno kolajno. Imetniki veleodlikovanja in odlikovanja I. stopnje imajo spet pravico do naziva »vitez«.

— Hrvatska spet na svojem zgodovinskem položaju. Pod naslovom »Diplomacija kot orožje« je »Berliner Lokalanzeiger« te dni posvetil poseben članek zunanji politiki Nemčije v l. 1941, ki v njem piše med drugim tudi podjarja: »Da se je osna politika po zlomu Jugoslavije izjavila pripravljeno sprejeti zdravi del te umetne tvorbe za enakopravni del nove zajednice evropskih narodov, je jasen dokaz oživljenje neodvisne hrvatske države. Hrvati, ki so že od nekdanj potom svojih prijateljskih vezi živeli v najtesnejšem bratstvu z Nemčijo in Italijo, so se z ustanovitvijo oziroma ponovnim oživljenjem svoje samostojne države vrnili na svoj zgodovinski položaj, ki jim v vsakem pogledu pripada.«

— »Hrvatska v borbi proti boljševizmu«. Diplomatski sodruinik »Berliner Borsenz Zeitung« je te dni objavil obširen članek pod naslovom »Pot, ki združuje vse«, v katerem razpravlja o vlogi neodvisne hrvatske države v borbi proti pogubonemu boljševizmu. Clankar pravi med drugim, da se proti temu strašnemu evropskemu zlu že nekaj let bore ramo ob rami Nemčija, Italija in Japonska, neodvisna hrvatska država, ki se je prej ali slej morala pojaviti po sili zahtev zgodovine, pa se je prostovoljno odločila, da tudi sama poseže v to borbo in priporoča, da bo rdeči car v Moskvi čimprej pokončan. To svojo voljo je Hrvatska poudarila zlasti s tem, da je poslala svoje najboljšje sinove v borbo proti boljševizmu. Ko bo ta borba končana, bo imela tudi Hrvatska svoj neskrnjeni delež pri zmagi nad Stalinom, ki je te dni odstopal v Ameriko, da bi se tam pobratil z Rooseveltom. To bratstvo pa Stalinu nikakor ne more pomagati, ker bodo Italijanske, nemške, japonske, hrvatske in armade ostalih osnih držav opravile svoj nalog tako častno, da bo našim potomcem za zmerom zajamčen trajen mir v Evropi.

— Knjige za hrvatske delavce v Nemčiji. Tednik »Domovina Hrvatska«, ki izhaja v Nemčiji za hrvatske delavce, zaposlene v nemških industrijah in ki smo o njem v začetku njegovega izhajanja že poročali, je te dni med hrvatske delavce razdelil nad 30.000 koledarjev z rodoljubnimi slikami in članki o neodvisni hrvatski državi. Da bi njegovo izpodbudno de-

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16., 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA * TELEFON 22-41

Epohalno filmsko veledelo! Največji film zadnjega časa!

Železna krona

Gino Cervi, Luisa Ferida, Massimo Girotti, Elisa Cegani in na tisoče drugih igralcev in stativov

KINO UNION * TELEFON 22-21

Večna iluzija

izadnji in najboljši film slovitega režiserja Franca Capre, Jean Arthur, James Stewart, Lionel Barrymore itd.

KINO SLOGA * TELEFON 27-36

Film dramatične vsebine in napetih pustolovčin:

Vražji glas

Ricardo Cortez, Sally Eilers, Basil Sidney

lo med hrvatskimi delavci v Nemčiji povečalo, se je odločilo hrvatsko ministrstvo za obrt, industrijo in trgovino, da nabavi 35 povečanih fotografij najlepših hrvatskih krajev in jih v propagandne namene brezplačno razdeli mednje. Hrvatski delavci v Nemčiji so bili poleg tega deležni posebnega daru glavnega ustaškega stana, ki je zanje nabavil 100 izvodov dragocene knjige »Poglavnik govori«, 150 izvodov znanega koledarja »Hrvatski orač«, 300 izvodov brošure »Poglavnik dela in gradi« in 300 izvodov brošure »Kakšno bodočnost je komunizem pripravil kmetom«. Tega daru državnega poročevalskega in propagandnega urada so bili hrvatski delavci v Nemčiji zlasti veseli, saj so se ponovno lahko prepričali, kako veliko pozornost jim posveča neodvisna hrvatska država. Delavska zbornica je poleg tega izdala poseben stenski list, namenjen hrvatskim delavcem v Nemčiji, ki na zgovoren in prepričevalen način govori o delu neodvisne hrvatske države za svobodo in napredek Evrope. Po poročilu »Nove Hrvatske« je ta stenski list izšel v nakladi 300 izvodov.

— Ukinitve hrvatskih ravnateljstev za obnovo in prehrano. Kakor poroča zagrebški »Hrvatski Narod«, sta bili s posebnima zakonskima odredbama hrvatskega državnega glavarja dr. Pavelića ukinita državni ravnateljstvi za obnovo in prehrano. Vsa opravila teh ravnateljstev bo prevzelo ministrstvo za obrt, industrijo in trgovino, ki bo poslej opravljal vse posle, spadajoče v to stroko. Osebe je dosedanjih hrvatskih ravnateljstev za obnovo in prehrano je bilo dano na razpolago ministru za obrt, industrijo in trgovino, ki bo po svoji svobodni oceni posameznike opustilo iz državne službe ali pa jih ponovno zaposlilo v delokrogu svojega ministrstva.

— Kaznovanje veriznikov. Beograjska policijska uprava je zopet kaznovala več veriznikov z denarno globo od 1.000 do 100.000 din.

— Obogatitev beograjskega živalskega vrta. Beograjski živalski vrt dobi v kratkem več redkih živali iz Ulma med njimi bele medvede, ameriške bizone, velična s tremi grbami, dva mlada rjava medveda in avstralskega dinga.

— Beograd za nemške vojake na vzhodnem bojišču. V Beogradu živeli Nemci so tudi priredili zbirko toplega perila in drugih oblačilnih predmetov za nemške vojake na vzhodnem bojišču. Zbirka je vrgla do 4. t. m. 12.433 komadov.

— Električne energije neodvisne hrvatske države. V svoji novoletni številki je posvetil zagrebški dnevnik »Nova Hrvatska« posebno pozornost električni energiji v neodvisni hrvatski državi, ki o njej v članku med drugim pravi, da je elektrifikacija vasi najvažnejša naloga nove Hrvatske. Pisec podrobno navaja, kje bo Hrvatska v bodočnosti lahko črpala električno energijo in kako bo lahko ostvarila svoj cilj, da bo tudi najbolj zapuščen hrvatska vas prej ali slej deležna blagodati električnega toka.

— Novinarsko imenovanje. S posebno zakonsko odredbo hrvatskega državnega glavarja dr. Pavelića je bil imenovan za načelnika hrvatskega državnega poročevalskega in propagandnega urada »Croatia« praporščak Paveličeve telesne straže Josip Mrmić, ki je svoje novo službeno mesto že nastopil.

— Nesreče. Včeraj so pripeljali v ljubljansko bolnico med drugimi ponesrečenci tudi rudarja Antona Grudna, 42letnega delavca, zaposlenega v Rudniku pri premogovniku. Ima namoljena rebra in zlomljeno desno nogo. Podrila se je baraka in ga pokopala pod seboj. — Albin Martnik, 8-letni sin zidarja iz Vnanjih gor, se je obesil na kmečki voz; med vožnjo je padel z voza in si zlomil levo nogo. — Ladislav Bevk, 21letni rudar v premogovniku v Krnelju pri St. Janžu, ima namoljeno desno ramo. V rovu ga je stisnil vozček. — Marija Žagar, 23letna nezaposlena šivilja, je cepila drva in se močno vsekala v prst levevice. — Alojz Šolar, premikar državnih železnic, zaposlen v Šiški, je pri delu padel in si namolil levo nogo.

Iz Ljubljane

— Brezplačna kinopredstava za mladi. Zvezno poveljstvo GILL-a je v dvorani pokrajinskega Dopolavora priredilo veselo kinematografsko predstavo za šolsko mladino iz središča mesta, ki uživa brezplačno hrano pod okriljem GILL-a. Na sporedu je bilo 5 kratkih filmov, ki so prikazovali delovanje GILL-a v mesecu decembru, lov na volkove na Madžarskem, fašistične počitnice in podobno snov. Mladina je predstavi sledila z živim zanimanjem in hvaležnostjo.

— Narodni obrambni fond odmera za leto 1942. Davčna uprava v Ljubljani-mesto razglasi: 1. Zaradi pravilne odmere morajo vsi davčni zavezanci, ki imajo 3 ali več živih zakonskih otrok izpod 21. leta starosti, vložiti v času od 1. do 31. januarja 1942-XX prijavo, v kateri je treba navesti imena in rojstne podatke otrok. Prijave je treba kolekovati z Lir. 4.—. Tiskovine za prijave se dobe pri davčni upravi Ljubljana, Vodnikov trg 5/II, soba št. 10. Prijave, vložene po 31. januarju se pri odmeri obrambnega fonda ne bodo upoštevale. 2. V istem roku morajo predložiti davčni upravi prijave tudi vsi preko 30 let stari moški — davčni zavezanci, a) sami; b) oženjeni in vdovci brez otrok. Onih dav-

čnih zavezancev, katerim so otroci pomrli in sedaj nimajo nobenega otroka, prijavi ni treba vlagati.

— Jutrišnji komorni koncert. ki ga bosta izvajala v veliki Filharmonični dvorani dva naša najbolj priznana umetnika, pianist Anton Trost in violinist Jan Slais, nam bo dal tri sonate in sicer Beethovno v es-duru, Franckovo v a-duru in Respighiovo v h-molu. Tri izredno zanimive umetnine bomo slišali ta večer v koncertni dvorani. Beethovnova se odlikuje po svoji klasični čistosti v vseh pogledih. Franckova je izredno duhovita in uživa skoro največjo popularnost med tovrstnimi komornimi deli. Respighiova pa je moderno delo, ki je silno močno v čustvenem pogledu in se marsikje vidi velik vpliv mojstrov Rimskega Korsakova in Maksa Brucha, pri katerih je študiral Respighi. Da bo koncert na visoki umetniški stopnji in nudil izredni užitek, nam jamčita oba izvajajoča umetnika, ki uživata velik sloves v našem glasbenem življenju. Začetek točno ob pol 7. uri zvečer. Predprodaja v knjižarni Glasbene Matice. 9-n.

— V slovenski simfončni glasbi pomeni delo skladatelja L. M. Škerjanca gotovo svojstveno in vse pozornosti vredno pojav tako po svoji obseznosti kakor tudi po značilnih vsebinskih vrednotah. Na simfončnem koncertu Glasbene Matice v ponedeljek 12. t. m. bo prvič izvajana njegova Tretja simfonija v c-duru, ki je bila napisana spomladaj leta 1941. To delo nam prikazuje skladateljevo ustvarjanje s posebnega, doslej manj vajenega stališča. V njem je zapustil pot impresionistične romantike, ki je sicer čisto prevladovala v njegovih delih ter ustvaril simfonijo absolutne muzikalne vsebine in vrednosti v slogu značilnem za njegovo delo zadnjih let. Vse potebe te simfonije so jasne, klene in brez vsakršne konstruirane navlake, služijo zgolj glasbenemu toku celotnega dela ter nebrzdani muzikalnosti, a upoštevajoč hkrati pridobitve sodobnega orkestralnega sloga in zahteve resnično sodobne vsebine. Prvo izvedbo bo dirigiral dirigent Drago Mario Šijanec, orkester pa je sestavljen iz članov Orkestralnega društva Glasbene Matice in Zveze godbenikov. Koncert bo v ponedeljek 12. t. m., točno ob 1/7. v Veliki Unionski dvorani. 10/n.

— V »Veselim teatru« novoletni program samo še dva dni! Novoletni program predvajamo samo še v soboto ob 18.30 in v nedeljo ob 14.30, 16.30 in 18.30. Na programu: petje, skeči, akrobacije itd. Sodeluje g. Ljubša Jovanović. Predprodaja vstopnic: v soboto ob 10. do pol 13. in od 16. dalje, v nedeljo ob 10. ure neprekinjeno do večera.

— Izlet SPD v nedeljo 11. februarja na Zaplano nad Vrhniko. Prijave v društveni pisarni do petka zvečer. 12-n

— Zdrženje trgovcev sporoča, da se prične pouk na strokovni nadaljevalni šoli Zdrženja trgovcev v ponedeljek 19. t. m.

— Pečena gos, divjačina, priznana kuhinja in odlična vina v gostilni Lovšna. 11/n

Naša opera

Ljubljana, 8. januarja. Vsako leto v zimskih mesecih zajame bolezen veliko število ljudi s prehladom, influenco, obolenjem grla in drugimi nevesočnostmi. Zaradi tega trpi v tem času tudi redni potek gledališkega sporeda. Indispozicije, ki se jih v marsikaterem položju lahko preboli brez težav in bolezenskih dopustov, imajo lahko za pevece najtežje posledice, če jih ne pričnejo čimprej smotno zdraviti. Zaradi takih obolenosti je bilo gledališko vodstvo v zadnjem času večkrat prisiljeno izpremeniti napovedano predstavo in jo nadomestiti z drugo ali pa jo odpovedati.

Repertoarne težkoče ne zavisijo samo od bolezenskih primerov, temveč tudi od drugih okoliščin. Če zaradi obolenja enega ali več pevcev izpade trenutno kaka opera iz tekočega repertoarja, pomeni to močnejšo obremenitev tistih pevcev, ki nastopajo v drugih operah. Nekatere partije so naporne, da jih ne more peti pevec več večerov zapovrstjo in tako nastanejo radi potrebna mu odmor nove težkoče v razvoju sporeda. Tako n. pr. je izpadla trenutno zaradi ponovne obolenosti sopranistke »Madame Butterfly« iz repertoarja; zaradi bolezn en izmed nosilk glavnih partij pa je morala biti preložena premiera operete »Ples v operi«.

Ker je tekoči repertoar za abonente deloma močno izčrpan, novo nastudirane predstave pa zaradi bolezenskih primerov ne morejo priti na vrsto, gledališče ni moglo obdržati predvidenega reda v poteku abonentskih predstav.

Zaradi preurejenega izhajanja časopisov je včasih nemogoče pravočasno obknaviti spremembe sporeda, kar predstavlja za gledališko občinstvo kakor za vodstvo gledališča novo nevesočnost. V prejšnjih sezonah je gledališče lahko nadomestilo naše obolele pevce z gosti iz Beograda in Zagreba, letos na je to nemogoče.

Uprava Narodnega gledališča se nadeja, da bo našla pri p. n. abonenti in drugih gledaliških obiskovalcih razumevanje za navedene težkoče.

Več tisoč krušnih kart so ukradli

V nezasedeni Franciji so doživeli konec preteklega tedna svojevrsten rop. Trije oboženi roparji so podnevi vdrl v županski urad občine Lillaing v bližini mesta Douai. Med tem ko sta dva naprtila samokrese na uradnike, se je tretji vrgel na živilske nakaznice. Ko je nagrabil nekaj tisoč nakaznic za kruh, so vsi trije naglo izgnili in jih doslej niso izsledili, čeprav so jih takoj zasledovali.

M A L I OGLASI

POZOR! Na zalogi imam nove in rabljene gozderice, otroške galose; sprejemam vsa popravila tev). — Klavžer, Voš (tudi gumijsko obunjakova ulica 4. 104

SMUČARJI! Toplo vam bo in se vam ni bati prehlada, če pijete redno Ambrozevo medico, ki jo dobite le v Medarni, Ljubljana — Zidovska ulica št. 6. 87

PISARNIŠKO MOČ s perfektnim znanjem knjigovodstva, stenografije, slovensčine in italijanščine — se takoj sprejme. — Ponudbe na oglasni oddelku

V decembru je bilo prodanih 59 nepremičnin

V zadnjem tromesečju preteklega leta je nepremičninski trg zabeležil 160 prostovoljnih prodaj za 5-35 milijona lir

Ljubljana, 7. januarja. Zanimanje za parcele, hiše, gozdove in njive je še vedno vztrajno v mestu in na deželi. Zemljiška knjiga ljubljanskega okrožnega sodišča je tudi v decembru preteklega leta vpisala precejšnje število sklenjenih kupnih pogodb in je dosegel promet, v katerega ni vstopala maloštevilna prodaja na dražbah, tako po številu prodanih nepremičnin, kakor po vsoti, ki je bila plačana zanje, višino prometa v prejšnjih mesecih.

Skupno je bilo v decembru prodanih 59 nepremičnin za 1,75 milijona lir. Med njimi je bilo v zadnjih dveh tretjinah meseca tudi nekaj večjih v bližini mesta ali pa v njegovem področju. Promet s nepremičninami v zadnjih treh mesecih minulega leta je gibal takole:

	število prodanih parcel	kupna cena v milj. lir
--	-------------------------	------------------------

oktober	61	2,3
---------	----	-----

november	40	1,3
----------	----	-----

december	59	1,75
----------	----	------

skupno	160	5,35
--------	-----	------

V zadnjem tromesečju preteklega leta je bilo skupno prodanih 160 večjih in manjših nepremičnin za 5,35 milijona lir, kar je glede na vse okoliščine pomembna vsota. Med nepremičninami prodanimi v zadnjih dveh tretjinah preteklega meseca, naj omenimo naslednje spremembe lastnine:

Ivan Petrič, trgovec in veleposesnik v Borovnici, je prodal posestnikovo na Brezovici Alojziju Kermavnerju njivsko parcelo v izmeri 1629 kv. m. in del travniške parcele v izmeri 12.179 kv. m. v kat. obč. Brezovici za 3500 lir.

Janez Remškar, posestnik na Brezovici, je prodal posestnikovo in mehaniko od istotam Ivanu Dolinarju ml. dele travniške, pašniške in njivske parcele v kat. obč. Brezovici za 2185 lir.

Alojzij Brečelnik, posestnik s Celovške ceste, je prodal mizarskemu mojstru s Celovške ceste Matiji Perku njivsko parcelo v izmeri 28 kv. m. Parcela leži v kat. obč. Spodnji Šiški in je kupec plačal zanj 2660 lir.

Ivan Gale, posestnik iz Grosuplje, je prodal inž. Metodu Dularju, tovarniškemu ravnatelju in njegovi ženi Mariji, ki sta oba iz Stranske vasi, njivsko parcelo v kat. obč. Stranški vas. Kupca sta za parcelo, ki meri 1010 kv. m., plačala 7676 lir. Med istimi pogodbenimi strankami je bila sklenjena tudi pogodba o nakupu in prodaji za drugo parcelo, ki leži v isti kat. obč. Slednja parcela meri 2095 kv. m. in sta Dularjeva plačala zanj 18.310,30 lir.

Josip Sepin, posestnik iz Podmilščake ceste, je prodal mladoletnima Janezu in Silviji Perko s Celovške ceste v kat. obč. Spodnji Šiški hišo z vrtom za 110.000 lir.

Alojzij Krizman, policijski uradnik z Masarykove ceste, je prodal zasebnici na Raketu Tereziji Gabrenji v kat. obč. Karlovskega predmestja polovico svoje parcele v izmeri 498 kv. m. in hišo št. 48 na Dolenjski cesti za 123.500 lir.

Anton Cerin, posestnik s Litije ceste, je prodal posestnikovo sinovoma Francu in Gabrijelu Useniku s Dolenjske c. travniško parcelo v kat. obč. Trnovskem predmestju. Parcela meri 6267 kv. m. in sta kupca plačala zanj 4104 lir.

Ivan Ogrin, posestnik v Daljni vasi, je prodal Jerneju Verbiču, zidarskemu pomočniku iz iste vasi v kat. obč. Rudniku parcelo za 760 lir.

France Saksida, posestnik v Mali Dolnarski, je prodal trgovcu Jožku Jamniku in njegovi ženi Ursuli s Starega trga hišno posestvo (vrt, hiša št. 4 in dvorišče) za 171.000 lir. Posestvo leži v kat. obč. Trnovsko predmestje.

Marija Lebarjeva, posestnica iz Jesenkovice, je prodala Ani Mariji Kreheljevi, zasebnici iz Levstikove ulice njivsko parcelo v izmeri 482 kv. m. in na njej še nedograjeno stanovanjsko hišo za 131.981,60 lir. Posestvo leži v kat. obč. Kapucinskem predmestju.

Franc Urek in njegova žena Mihaela iz Podlimbarske ulice sta prodala Roki in Mirku Medvedku iz Žužemberka na Dolenjskem hišo z vrtom v Podlimbarske ulici št. 36. Hiša leži v kat. obč. Spodnji Šiški in je bila prodana za 150.000 lir.

Katarina Hauptman, soproga keramičnega mojstra iz Ciglerjeve ulice v Mostah, je kupila od posestnika iz Ljubljanske ulice Ane Gorjančeve nitvo in dvor v kat. obč. Udmatu za 50.000 lir.

Marija Koprivčeva, roj. Hribar, sosesestnica iz Zelmlja, Ivan Hribar sosesestnik

iz iste vasi, Ana Hribarjeva, sosesestnica iz Medvedove ulice ter mladoletna Valentin in Anton Hribar so prodali železničarju Ivanu Merkunu in njegovi ženi Ivani iz Kamnika pri Preserju solastninske dele na svojem posestvu v kat. obč. Zelmljah za 13.932,70 lire.

Marija Skokova, posestnikova žena iz Spodnjih Pirnič, je prodala posestnikovo in kamnoseku iz Dolne Karlu Sattlerju nepremičnino s hišo št. 6 v Dolnicah v kat. obč. Glinah za 18.620 lir.

Jože Škerl, posestnik iz Kleč, je prodal Ivanu Novaku, posestniku iz Peržan travniško parcelo v kat. obč. Glince v izmeri 11.563 kv. m. za 30.400 lir.

Jakob Pleško, posestnik iz Zgornje Hrušice, je prodal Ani in Edvinu Kolešu, posestnikoma iz iste vasi travniško parcelo v izmeri 807 kv. m. za 760 lir.

Anton baron Codeš, s Kodeljevega, je prodal Janezu Tršanju, prometniku na Škofljici parcelo v kat. obč. Udmatu v izmeri 923 kv. m. za 17.100 lir.

Grete Kocbekova, posestnica s Emonske ceste, je prodala Irni Novakovi, zasebnici iz Florijanske ulice ter Pavlu Tomažičevi trgovki iz Studentovske ulice parcelo v dav. obč. Šentpetrsko predmestje I. Parcela meri 794 kv. m. in sta kupovalki plačali zanj 23.100 lir.

Jera Svetkova, posestnica v Slapah, je prodala Antonu Svetku, tesarskemu mojstru iz Device Marije v Polju parcelo v kat. obč. Slape. Parcela meri 567 kv. m. in je bila prodana za 2500 lir.

Anton Zupančič, posestnik iz Panc pri Smarju Sapu, je prodal posestnikovo Francu Zupančiču iz Del pri Grosuplju gozdno parcelo v kat. obč. Lipoglavu za 5000 lir.

Josip Ogrin, posestnik in trgovec s Rimske ceste, je prodal Rudolfu Žitniku, posestniku in kleparskemu mojstru s Hradeškega ceste travniško parcelo v izmeri 8920 kv. m. za 11.000 lir.

Žitnik Rudolf, posestnik in kleparski mojster s Hradeškega ceste, je prodal Delniški družbi pivovarne Unien v Ljubljani travniško parcelo v dav. obč. Karlovskega predmestja v izmeri 8920 kv. m. za 30.060 lir.

Franc Strnša, posestnik in gostilničar v Devici Mariji v Polju, je prodal Katarini Gradovič, zasebnici iz Drazomlje pri Domžalah posestvo v kat. obč. Slapah. Posestvo obsega stavbno parcelo, hišo in dvorišče v izmeri 536 kv. m. in je kupovalka plačala zanj 60.800 lir.

Karl Zagar, posestnik s Resljeve ceste, je prodal Janki Kobičevi, soprogi inž. s Resljeve ceste parcelo v kat. obč. Dravice. Parcela meri 3393 kv. m. in je kupovalka plačala zanj 20.900 lir.

Marija Znidarska, posestnica iz Cilenškove ulice v Mostah, je prodala Hildi Wol-

kenspergovi in Izi Wolkenšpergovi, posestnicama iz Škofje Loke, grada Puštala dve njivski parceli in na njih stavbo v kat. obč. Moste za 76.000 lir.

Franc Kozuh, posestnik iz Podutika, je prodal inž. Ivanu Struklju, obratovodji iz Celja, zemljišče v kat. obč. Glince za 1520 lir.

Stane Možek, posestnik iz Iga, je prodal Jožetu Leskovcu, posestniku iz iste vasi parcelo v kat. obč. Tomišlju. Parcela meri 6985 kv. m. in je kupec plačal zanj 3173 lir.

Ivan Svetek, posestnik iz Zgornjega Kašlja, je prodal Mirku Tomišču, pletarju iz iste vasi in njegovi ženi Mariji travniško parcelo v izmeri 867 kv. m. Parcela je bila prodana 5,22 lire za kv. m., skupno za 4.612,44 lire.

Albert Kovačič, krojaški pomočnik in posestnik iz Zelmlje, je prodal Francu Stojcu, posestniku iz Iga, dve gozdni parceli v dav. obč. Zelmlje za 2000 lir.

Marija Lovrenčičeva, uradnica iz Glinške ulice, je prodala Mihi Petriču z Gumnišča travniško parcelo v kat. obč. Lanišću. Parcela meri 1525 kv. m. za 4585 lir.

Dr. Janko Röger iz Erjavčeve ceste je prodal dr. Antonu Rögerju, uradniku Hranilnice Ljubljanske pokrajine osem desetink svojih premoženj v kat. obč. Poljanškem predmestju, hišo na Ambrozevem trgu št. 1 in 2 v Sv. Petra predmestju dve parceli v izmeri 5859 oziroma 2380 kv. m. in v kat. obč. Trnovskem predmestju travnik v izmeri 2632 kv. m. za 100.000 lir.

Ivana Komar, posestnica iz Dravelj, je prodala sprevodniku električne ceste železnice Ivanu Komaru tretjino svojih nepremičnin (vrt in hiša št. 199) v kat. obč. Dravljah za 19.000 lir.

Hiša usmiljenih sester sv. Vincencija Pavelskega — Hiralnica sv. Jožefa, sedaj Zavetišče sv. Jožefa z Vidovanske ceste, je prodala bančnemu uradniku v poklju Lončarju iz Ravnikarjeve ulice zemljiško parcelo v kat. obč. Brinje v izmeri 795 kv. m. za 13.594,50 lire.

Ivan Pirnat, posestnik in trgovec s Tržaške ceste, je prodal Alojziju Tislarju, zidarju s Ceste na Brdo, in njegovi ženi Tereziji parcelo v kat. obč. Dobrovi v izmeri 639 kv. m. za 4370 lir.

Oskar Kosler, veleposesnik na Ortnoku je prodal Ludviku Šurku, posestniku z Ižanske ceste 3 parcele v kat. obč. Tomišlju in solastnino na poti. Parcele merijo skupno nad 11.000 kv. m. in so bile prodane za 7.440,02 lire.

Zveza šoferjev za Dravsko banovino v Ljubljani, sedaj v likvidaciji, je prepustila svoje nepremičnine, stavbišče in nišva v kat. obč. Zgornji Šiški novoustanovljeni družbi »Šoferski dom«, stavbni zdruzi z omejenim jamstvom. Vrednost nepremičnin je ocenjena na 40.000 lir.

Zdravstveno stanje italijanskega prebivalstva

Omejitve v prehrani niso škodovala ljudskemu zdravju

Na sestanku višjega zdravstvenega sveta v Rimu je o trenutnem zdravstvenem stanju italijanskega naroda poročilo generalni ravnatelj javnega zdravstva Petragiani. Najpomembnejša ugotovitev njegove poročila je, da so zbrani statistični podatki pokazali, da omejitve v prehrani do sedaj niso vplivale kvarno na splošno zdravstvene prilike v Italiji.

Iz statističnega letopisa za preteklo leto, ki je bil pravkar objavljen, izhaja, da je v vseh državah porasel napram 1939. mortalitetni količnik. S tega vidika pa je Italija še v ugodnem položaju. Razlika med količnikom smrtnosti v letih 1939 in 1940 je bila v državah, ki so objavile zadnje podatke, naslednja: Italija +0,2, Belgija +2, Nemčija +0,4, Češkomoravska +0,4, Norveška +0,6, Nizozemska +1, Madžarska +1, Švica +0,3, Švedska —1.

Notranje ministrstvo je podvelo pomembne ukrepe, da bi zagotovilo, kolikor je sploh mogoče, najučinkovitejšo nadzorstvo nad javnim zdravstvom. Če vzamemo za osnovo triletnje 1924—26 in takratne podatke primerjamo s podatki iz l. 1940, ugotovimo, da je število smrtnih primerov na vsak milijon prebivalcev padlo pri ošpicah od 172 na 25, pri škrlatnici od 69 na 3, pri davici od 76 na 54, pri vročinskih infekcijah in legarju od 103 na 88, pri porodiških infekcijah od 29 na 14, pri tuberkulozi od 1520 na 745 in pri malariji od

88 na 11. Ti podatki kažejo ogromen napredek, ki je bil dosežen v zadnjih letih in ki ga niti vojevanje v Abesiniji, Španiji in v sedanjih vojni ni ustavilo.

Tokio

Japonska prestolnica Tokio se je imenovala prvotno Yedo. Od leta 1929 se pa imenuje O-Tokio ali Veliki Tokio. Mesto je bilo ustanovljeno leta 1456 in sedež japonskega cesarja je postal 1869. Beseda Tokio pomeni v našem jeziku vzhodno glavno mesto. Leta 1923 je potres Tokio večinoma razjedal. Toda žilavi Japonci so ga do leta 1929 skoraj povsem obnovili. Temu je sledila priključitev 84 okoliških občin in tako ima zdaj Tokio 6 milijonov prebivalcev in je največje japonsko mesto. Mesto, ki leži ob Simidagavi in Tokijskem zalivu, je važno železniško izhodišče. Povprečna letna temperatura znaša v Tokiu 13,6 stopinj.

Notranje mesto je zgrajeno večinoma v nižini, čez katero vodijo kanali in ki se imenuje Sitamahi. En del mesta je zgrajen na 30 m visoki terasi Jemate. Mesto je razdeljeno v okraje. Središče je okraj Kojimahu s cesarjevo palačo, Hibija parkom in državnim Tajkokuca gledališčem. Tokio je sedež vseh ministrstev, univerze, vojaških, trgovskih, tehniških, rudarskih, mornariških in drugih visokih šol. Mesto

ima tudi botanični in živalski vrt, vojni in mornariški muzej ter nad 30 gledališč. Tudi industrija je v Tokiu močno razvita. V neposredni okolici mesta so tovarne svile, bombaža, porcelana, kemičnih izdelkov, emajla, strojev, živil, usnja, filmov, ladjedelnic itd. Za promet v mestu je na Pomorska luka Tokia je Simagava. Sever-zapadno cestna in podzemna železnica. razvohodno od mesta leži letališče Casumi-gauri.

Volkovi na Laponskem

Iz Stockholma poroča »Piccolo«, da so letos na Laponskem zabeležili prave vdor volkov. Tolikšno število jih ni bilo še nobeno leto. Seveda so posledice za prebivalstvo zelo nevarne. V mnogih krajih so volkovi napadli severne jelene, ki so edino premoženje Laponcev. Da bi odvrnili nevarnost pred zvermi, so organizirali velike love.

Grof Baillet-Latour umrl

Bil je dolga leta predsednik belgijskega in mednarodnega olimpijskega odbora

Iz Bruslja prihaja vest, da je umrl tam predsednik mednarodnega olimpijskega odbora Henry, comte de Baillet-Latour. Pokojni je bil rojen 1. marca 1875 v

Bruslju. Odločil se je za diplomatsko službo, mnogo je potoval in se zanimal zlasti za sport. Odlikoval se je posebno v jahalnem sportu. Že leta 1903 je bil izvoljen v belgijski olimpijski odbor in je bil dolga leta njegov predsednik. Pozneje je bil izvoljen za predsednika mednarodnega olimpijskega odbora in je to mesto zavrnilo od svoje smrti. Vredil je odbor v pravem mednarodnem duhu. O b posetu Berlina začetkom novembra 1933, kjer si je ogledal priprave za XI. olimpijado leta 1936, ga je sprejel kancelar Hitler. Udeležil se je tudi otvoritve XI. olimpijade v Berlinu.

Usoda je hotela, da je moral Baillet-Latour doživeti proti koncu svojega življenja globoko razočaranje. Dvanajsta olimpijada naj bi bila v letu 1940 v Tokiu. Toda zaradi japonske kitajske vojne je japonski olimpijski odbor odklonil njeno prireditev. Potem je dobila Finska nalogo naj pripravi poletno olimpijado, zimska olimpijada naj bi bila pa v Garmisch-Partenkirchenu. A zopet so posegli vmes urni dogodki, izbruhnila je evropska vojna in Nemčija ni mogla prirediti zimске olimpijade, pa tudi Finska se je zapletla v vojno z Rusijo in tako je moral končno mednarodni olimpijski odbor oficijelno odpovedati olimpijado v letu 1940. Grof Baillet-Latour je pa navzlic temu ukrlel vse potrebno, da bi bila po sedanjih svetovni vojni zopet omogočena prireditev olimpijade. Zda je posegla vmes smrt, in njegovo delo bo moral prevzeti in nadaljevati njegov naslednik.

Japonski pozdrav

Na zapadu je stiskanje roke splošna oblika pozdravljanja. V tem načinu pozdravljanja naj bi bil zapodan simbol zaupanja. Stiskanje rok je že zelo star način pozdravljanja. Na Japonskem se pa ljudje ne pozdravljajo tako kakor pri nas, temveč se klanjajo božanstvu. Zakaj pozdravljajo Japonci človeka kakor boga? Po stari japonski veri izvirajo vsi Japonci od boga. Zato se imenuje še zdaj vsak Japonec »vake mitama«, kar pomeni »bog« in »sločeno«, kar naj bi pomenilo božjo podobost. Skratka Japoncu je vsak človek sveto bitje, ki se lahko razvije v božanstvo. Priznavanje božje narave v človeku se izraža pri Japoncih v različnih šegah in običajih.

Mirta in venci iz nje

Najbrž je malo nevest, ki bi vedele, da so venčki iz mirt, s katerimi si okrase neveste glave za poroko, v zvezi z zelo starimi običaji in vero. Po stari grški pravljici izvirajo mirtine drevesce od neke mlade Grkinje, ki je bila posebna ljubljanka boginje modrosti Atene. Ko je pa v srcu mlade Grkinje ljubezen pregnala modrost, se je boginja razjezila in izpreme Mirta pa je postala takoj v začetku najdražje drevo boginje ljubezni, Afroditine in nila za kazen svojo varovanko v drevo. nji je bila tudi posvečena. Kipe boginje ljubezni so njeni čestitci radi krasili v mirtinim venci. Stari Egipčani so imeli mirta za simbol neumljivosti in mirtne liste so uporabljali pri balzmiranju mrtličev. Pri nas pomeni mirtin venec simbol ljubezni do groba.

Orožje v keitskih grobovih

Deželni urad za staro zgodovino v Vratislavi je odkopal zadnje čase več grobov keltskih vojščakov in našel v njih mnogo starinskega orožja. Grobišča so našli v Srednji Šleziji na levem bregu Odra in v Gornji Šleziji med Ratiborom in Leobschitzom. Moška trupla so imela v grobovih čelade, sulice, meče, železne zapestnice, zaponke, prstane itd. Zelo zanimivo so tudi v starih grobiščih našli keramični izdelki.

Vsi ti grobovi izvirajo iz dobe 400 do 300 let pred Kristusom ter segajo tja v bronasto dobo. Po nekaterih predmetih, najdenih v grobovih, se da sklepati o prehodu od pokopavanja k sežiganju mrtličev. V

grobovih so našli tudi pasove, zakrivljene igle, lepo izdelane prstane in celo pinceto za odstranjevanje kocin.

Drobiž od vseh strani

— Vlada Venezuele je ukinila radiotelegrafsko službo z vsemi neameriškimi državami.

— V Franciji se je število porok znižalo za 32% in število rojstev za 9%. Nasprotno pa se je število smrtnih primerov zvišalo v splošnem za 18% in število smrti otrok za 45%.

— Senat helsinške univerze je sklenil skrajšati za študente vpisane v vpoklic na fronto trajanje študijskega roka, ko se ponovno vrnejo v predavalnice.

— Proizvodnja premoga v Bolgariji je preteklo leto dosegla 2,7 milijona ton. Od tega je bilo 2,5 milijona ton lignita, ostalek pa antracit. 68 tisoč ton so ga izvozili v Švico.

— Tuji zamrznjeni krediti v Zedinjenih državah Severne Amerike znašajo skupno 7,4 milijarde dolarjev. Samo krediti, ki pripadajo državljanom Švice in ki so sedaj blokirani, znašajo nad 1,48 milijarde dolarjev.

— Tudi v Švici, deželi pašnikov in krav, so uvedli racioniranje mleka. V Curihu na primer dobi vsaka oseba pod 18 letom 7 decilitrov mleka dnevno; starejše pa samo 4 decilitre.

— Število tujih delavcev, ki so sedaj zaposleni v Nemčiji znaša 2.139.553. Med narodnostmi, ki so najštevilnejše zastopane, so Poljaki, ki jih je sedaj zaposlenih v Nemčiji 1.007.561.

— Ministrski predsednik novozelandske vlade je odredil takojšnjo mobilizacijo vseh rezerv novozelandskih oboroženih sil.

— V Brevinu, v pokrajini Neuchâtel, v Švici, so zabeležili te dni mrz 32 stopinj pod ničlo.

— Leon Jouhaux, bivši tajnik Franco-

ske delavske zveze, je bil aretiran, ker so se oblasti prepričale, da je bil njegovo delovanje pred vojno škodljivo za Francijo.

ZELO POSTREŽLJIV

— Kdaj lahko računam s plačilom svojega računa, gospod? vpraša krojač.

— Vedno, dragi mojster, vedno.

GLAVNO VPRAŠANJE

— Ta gospod je pa res nesramen, da ne-
prestanu lazi za nama.

— Da in če bi vsaj vedeli, za katero izmed naju se zanima.

Ezio d'Errico

Nos iz lepenke

Doktor si je takisto ogledal mali beli štirikotnik, na katerem je bilo napisano:

11794K12RT27876M89
754311PL1515N56223S14
L526343YM375682925

»Tajnopis?«

»Vse tako kaže...« Nato je iztegnil roko proti telefonu in dodal: »Kje pravite, da se je rop zgodil?«

»Na vogalu Rue Dominique.«

»Halo... 2. brigada... daj mi osrednje vodstvo... Halo, da, komisar Richard... zdravo, Bastingue... pogledj v razpredelnico, kdo je imel nocoj službo na vogalu Rue Dominique... da, malce pred osemnajsto uro...«

Cez nekaj časa je prišel odgovor z onega konca žice. Milton je med tem napeto strmel v skrivnostno pisanje.

Doktor, ki je bil mnogo mlajši od Richarda in ki ga je spajalo s komisarjem dolgoletno prijateljstvo, je bil v nekaterih ozirih živo nasprotje, v drugih pa dopolnilo plešeglavemu skrbniku javne varnosti. Oba sta izhajala iz ljudstva, oba sta se bila z lastno močjo povzpela na svoji mesti; toda kakor je bil komisar ohranil telesne in duševne značilnosti svojega porekla in med njimi posebno obilen de-

lež praktične pameti, se je bil doktor Milton s svojimi bogatimi zmožnostmi na vse strani pofinil in poglobil; oprjel se ni samo zdravilstva, ampak še marsičesa, kar ni bilo z medicino v nobeni zvezi, tako na primer iztikanja za redkosti pri starinarjih in za najmodernejšimi slikami po galerijah na »levem bregu«, čitanja okultističnih knjig in reševanja policijskih ugank.

Iz te mešanice se je bil razvil nenavaden primer-ek učenjaka, ki se je v prostih urah kratkočasil zdaj z rejo kaktusov na svojem čudnem podstrešnem stanovanju v Rue Dragon, zdaj z metapsihičnimi raziskavanji.

Komisar Richard je živel s svojo neomoženo sestro kaj samotno življenje in se ne le ni branil družbe mladega prijatelja, temveč jo je pogosto celo iskal, posebno v zamotanih primerih, kadar je čutil, da njegova izkušnost in njegov čudovito zanesljivi voh ne bosta zlepa dosegla cilja, razen če ju podpre bliskova tenkoslutnost mladega sodelavca.

Milton je slišal v mikrofonu jecljanje Bastingueve glasu ter videl, kako si je Richard zapisel na kosček papirja dve imeni: Martraud in Gilbert.

»Kje ju najdem? A... razumem, hvala 'epa.«

Komisar je položil slušalo nazaj in pritisnil na zv-nec. Med vrati se je pokazal uradnik dokaj mršave postave, ki so mu naočniki poševno viseli na orlovskem nosu.

»Skočj v obednico... stražnika Martraud in Gilbert: sta se menda vrnila s službe... pokličj mi ju gor.«

Mož je bil tiho izginil; nekaj minut ni bilo slišati

v prašni pisarni ničesar razen tiktakanja ure v empirskem slogu, ki je zrcalila svoj pozlačeni bron v zelenkastem ogledalu na kamninu.

Spet je bil komisar tisti, ki je pretrgal molk s tem, da je zamrmral v pol glasu, kakor sam s sebi: »...gospod je hodil okrog s tajnopisi v listnici... zato je po ropu izginil... razen če...«

»Nemara da ga stražnika poznata in sta ga spet našla.«

»Nemara.«

Tedaj so se začeli iz predsobja koraki in nekdo je potrkal na vrata.

Nato sta vstopila dva stražnika, ki sta si bila očitno v naglici zapela ovratnika pri bluzah, zakaj oba sta imela kravati premaknjeni.

Starejši izmed njiju si je še oprhal prsi, ki so jih ponekod krasile krušne drobtinice.

»Kateri je Martraud?«

»Jaz, gospod komisar.«